

UKNF

URZĄD
KOMISJI
NADZORU
FINANSOWEGO

Sytuacja banków spółdzielczych i zrzeszających po I kwartale 2022 r.

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – banki spółdzielcze

Struktura sektora

Na koniec marca 2022 r.

- działały 502 banki spółdzielcze, tj. o 27 mniej niż w marcu 2021 r.,
- spośród banków działających w dniu 31 marca 2022 r. 312 było członkami systemu ochrony IPS BPS, a 180 IPS SGB,
- poza IPS funkcjonowało 10 banków, każdy z nich posiadał fundusze własne przekraczające równowartość 5 mln euro (wg kursu NBP z 2021.12.31).

Wynik finansowy

- Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zwiększył się w stosunku do marca 2021 r. o 246,2% (do 631,9 mln zł). Żaden bank spółdzielczy nie wykazał straty w I kw. 2022 r.
- Czynniki wpływającymi na wzrost wyniku netto były zmiany:
 - ✓ wyniku odsetkowego (zwiększenie o 865,5 mln zł),
 - ✓ wyniku prowizyjnego (zwiększenie o 17,2 mln zł),
 - ✓ wyniku pozostałych operacji (zwiększenie o 3,1 mln zł),
- Czynniki pomniejszającym wynik netto były zmiany:
 - ✓ (zmniejszenie o 104,7 mln zł),
 - ✓ wyniku wyceny aktywów (z pozostałego wyniku pozaodsetkowego (zmniejszenie o 31,6 mln zł),
 - ✓ podatku dochodowego o 136,8 mln zł),
 - ✓ kosztów operacyjnych (zmniejszenie 37,9 mln zł).

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – **banki spółdzielcze**

Ryzyko kredytowe

- Należności banków spółdzielczych od sektorów niefinansowego i samorządowego wzrosły w stosunku do marca 2021 r. o 5,4% do 83,8 mld zł.
- Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego nieznacznie zmniejszył się od 2021.03 o 0,3 pp i wyniósł 7,0%.
- Poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego zwiększył się w ciągu roku z 47,4% do 51,1%.
- Utrzymuje się dobra jakość należności od osób prywatnych. Należy jednak zauważyć, że jest to portfel o wysokiej dynamice wzrostu.
- Wzrosła wartość portfela instrumentów dłużnych o 7,7 mld zł, tj. o 18,8%, z czego:
 - ✓ Instrumenty dłużne Skarbu Państwa i NBP wzrosły o 4,0 mld zł tj. o 12,6%,
 - ✓ Pozostałe instrumenty dłużne (w tym dłużne PFR) wzrosły o 3,6 mld zł tj. o 41.8%

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – **banki spółdzielcze**

Adekwatność kapitałowa

- Fundusze własne banków spółdzielczych w stosunku do marca 2021 r. wzrosły o 0,5% do 13,1 mld zł.
- Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych zmniejszył się w marcu 2022 r. do 18,6 z 18,9% w marcu 2021 r., natomiast współczynnik Tier I odpowiednio do 18,1% z 18,3%.
- Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadały w grudniu 2021 r. 193 banki wobec 189 w marcu 2021 r. (zmiana wynikająca głównie ze spadku kursu euro)
- Wszystkie banki spółdzielcze spełniały minimalne normy kapitałowe.
 - ✓ Zgodnie z ustawą o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających w ciągu 2021 r. stosowany był kurs 4,6148 z ostatniego dnia 2020 r., natomiast w 2022 r. jest i będzie stosowany do końca roku kurs z ostatniego dnia 2021 r. wynoszący 4,5994.

Depozyty

- Depozyty w bankach spółdzielczych wzrosły w stosunku do marca 2021 r. o 4,3% do 161,0 mld zł, w sektorze bankowym o 7,2%.

Uwaga ogólna

- Niniejsza analiza uwzględnia wszystkie banki spółdzielcze działające nieprzerwanie od marca 2021 r. do marca 2022 r. (łącznie z bankami przyłączonymi przez nie w tym okresie i w okresach wcześniejszych, jeżeli analiza odwołuje się do takich).

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – **banki zrzeszające**

Informacje ogólne

Na koniec marca 2022 r.

- funkcjonowały 2 banki zrzeszające:
 - ✓ Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie
 - ✓ SGB-Bank S.A. w Poznaniu.

Wynik finansowy

- Banki te, na koniec marca 2022 r. wykazały łącznie zysk netto w kwocie 20,2 mln zł, tj. o 6,3 mln zł więcej niż w marcu 2021 r.

Depozyty

- Depozyty w bankach zrzeszających zmniejszyły się w stosunku do marca 2021 r. o 4,2% do 35,8 mld zł, w sektorze bankowym wzrosły o 11,3%.

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – **banki zrzeszające**

Ryzyko kredytowe

- Należności brutto banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w stosunku do marca 2021 r. o 6,4% i wyniosły 13,1 mld zł, zaś w przypadku samego sektora niefinansowego zmniejszyły się o 10,5%, do 8,3 mld zł.
- Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego oraz samorządów poprawiła się w stosunku do marca 2021 r.
- Zmniejszył się poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego w okresie od marca 2021 r. W marcu 2021 r. wyrezerwowanie to wyniosło 42,5%, zaś w marcu 2022 – 40,0%.

Adekwatność kapitałowa

- Fundusze własne banków zrzeszających na koniec marca 2022 r. były niższe o 2,3% niż w marcu 2021 r. i wyniosły 2,0 mld zł. Kapitał podstawowy Tier I stanowił 76,5% funduszy własnych (72,5% w marcu 2021 r.).

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – systemy ochrony (IPS)

Informacje ogólne

Na koniec marca 2022 r.

- funkcjonowały 2 systemy ochrony:
 - ✓ System ochrony zrzeszenia BPS (313 członków)
 - ✓ System ochrony SGB (181 członków).
- Oba systemy stanowią:
 - ✓ 94,0% aktywów sektora spółdzielczego
 - ✓ 98,0% wszystkich podmiotów sektora spółdzielczego
 - ✓ 91,6% wyniku finansowego sektora spółdzielczego

Wynik finansowy

- Systemy ochrony wypracowały 597,6 mln zł zysku netto, żaden z banków nie wykazał straty.

Adekwatność kapitałowa

- Fundusze własne banków należących do Systemów Ochrony na koniec marca 2022 r. były wyższe o 126,9 mln zł i wynosiły 14 228 mln zł.
- Łączny współczynnik kapitałowy wzrósł z 18,56% do 18,61%.

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – **systemy ochrony (IPS)**

Ryzyko kredytowe

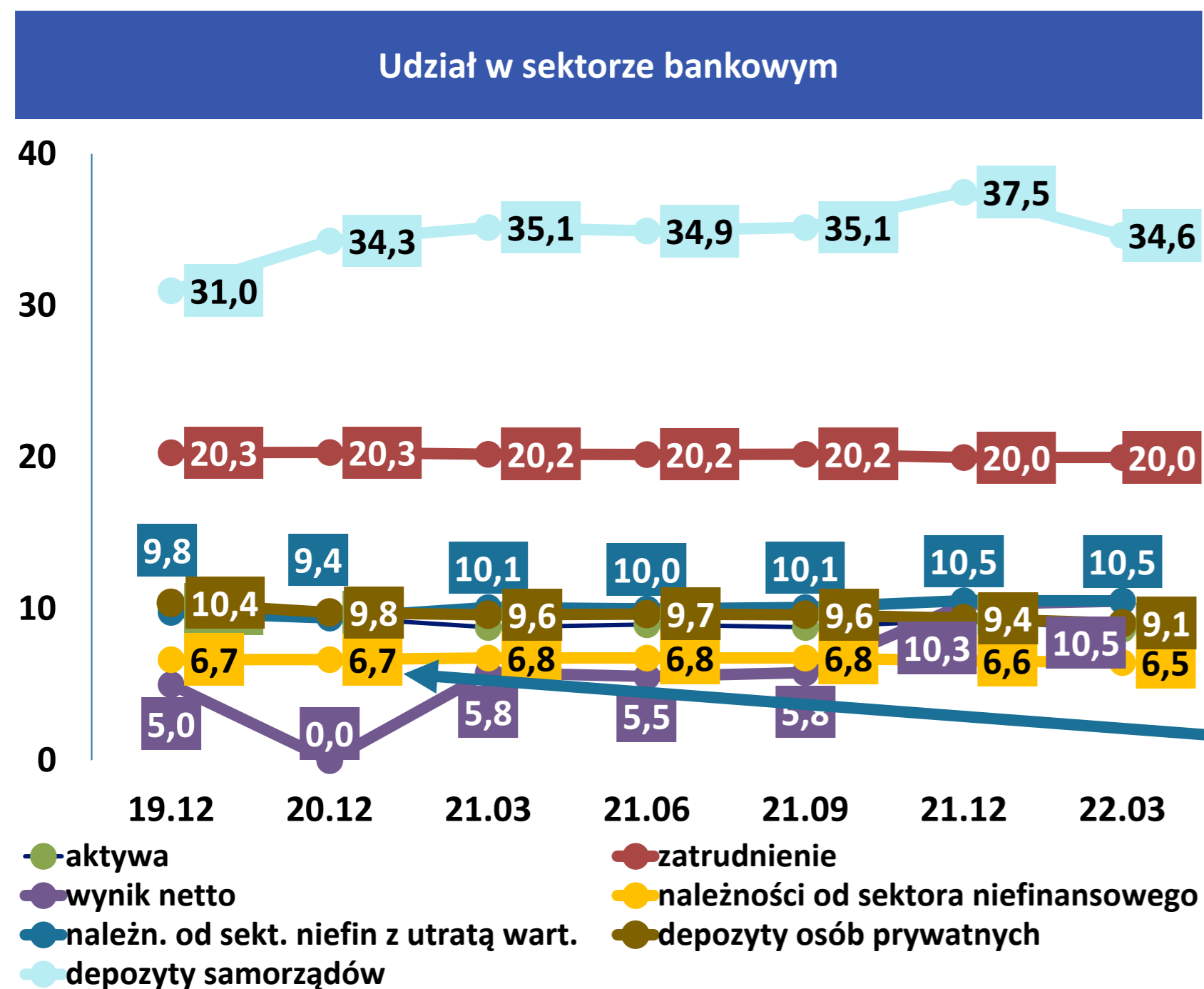
- Portfel kredytowy bez instrumentów dłużnych banków zrzeszonych w Systemach Ochrony, na koniec marca 2022 r. wyniósł 88 972 mln zł i wzrósł w ciągu roku o 3,6%.
- W stosunku do marca 2021 r. jakość portfela kredytowego uległa nieznacznej poprawie, udział kredytów zagrożonych obniżył się z 7,63% na koniec marca 2021 r. do 7,11% na koniec marca 2022 r.
- Wzrosło pokrycie rezerwami i odpisami wartości portfela kredytów zagrożonych z 50,06% na koniec marca 2021 r. do 52,59% na koniec marca 2022 r.

Depozyty

- Depozyty w obu Systemach Ochrony wzrosły w stosunku do marca 2021 r. o 1,38%, (w sektorze bankowym o 10,1%) do 185 117 mln zł.

Sektor spółdzielczy na tle sektora bankowego

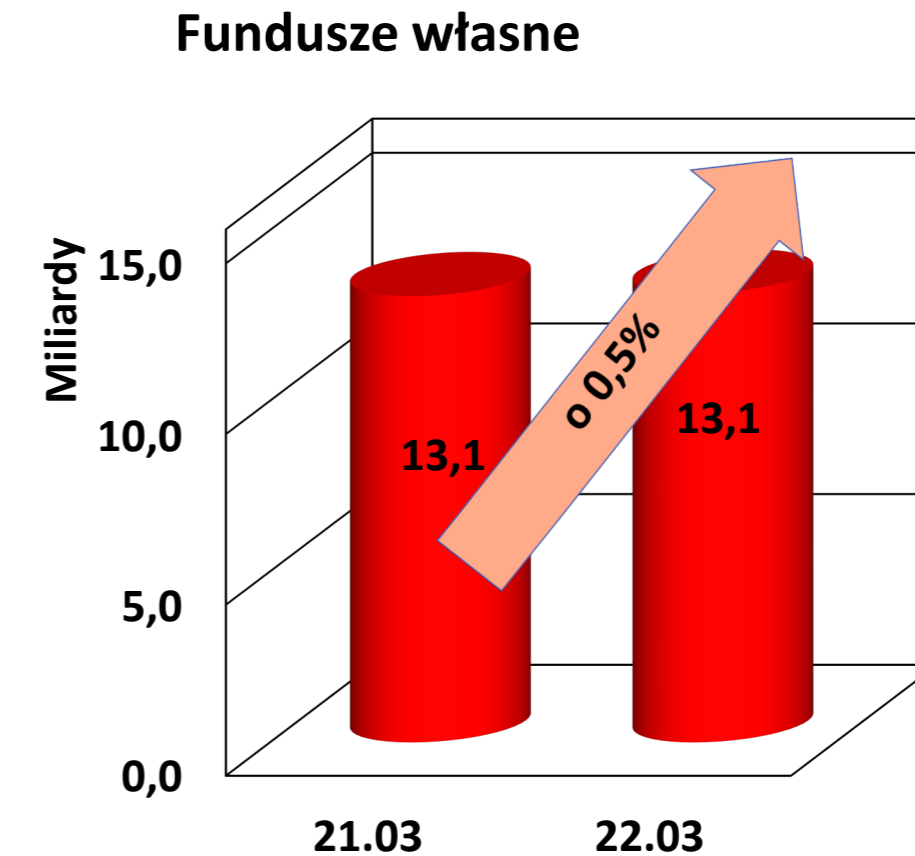
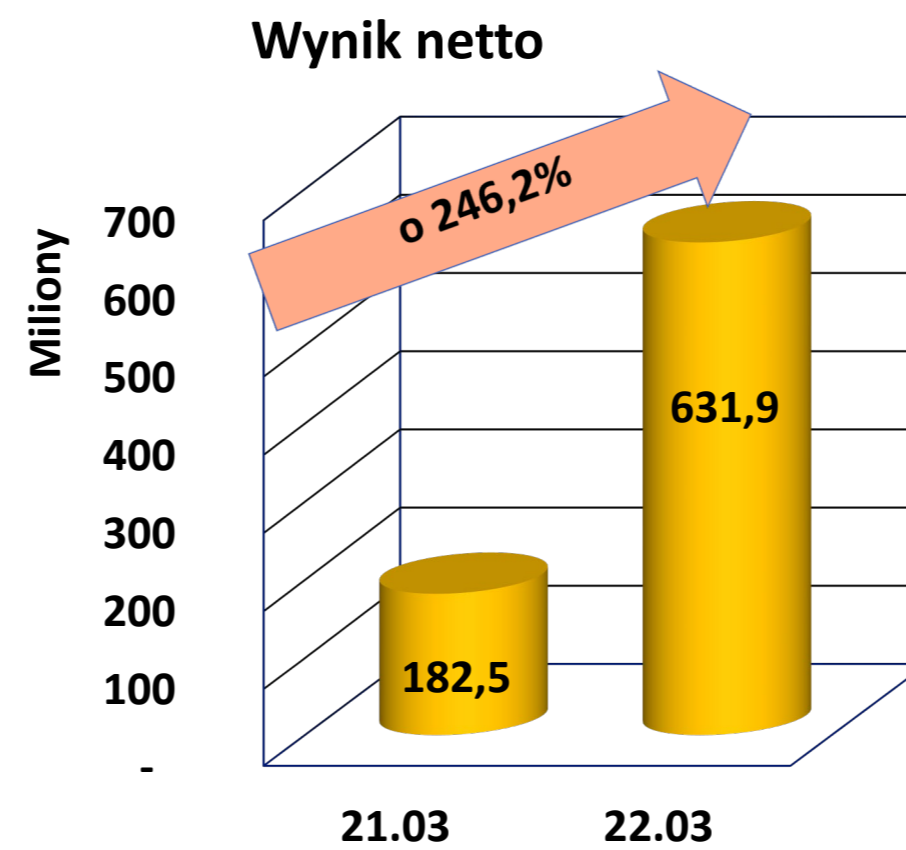
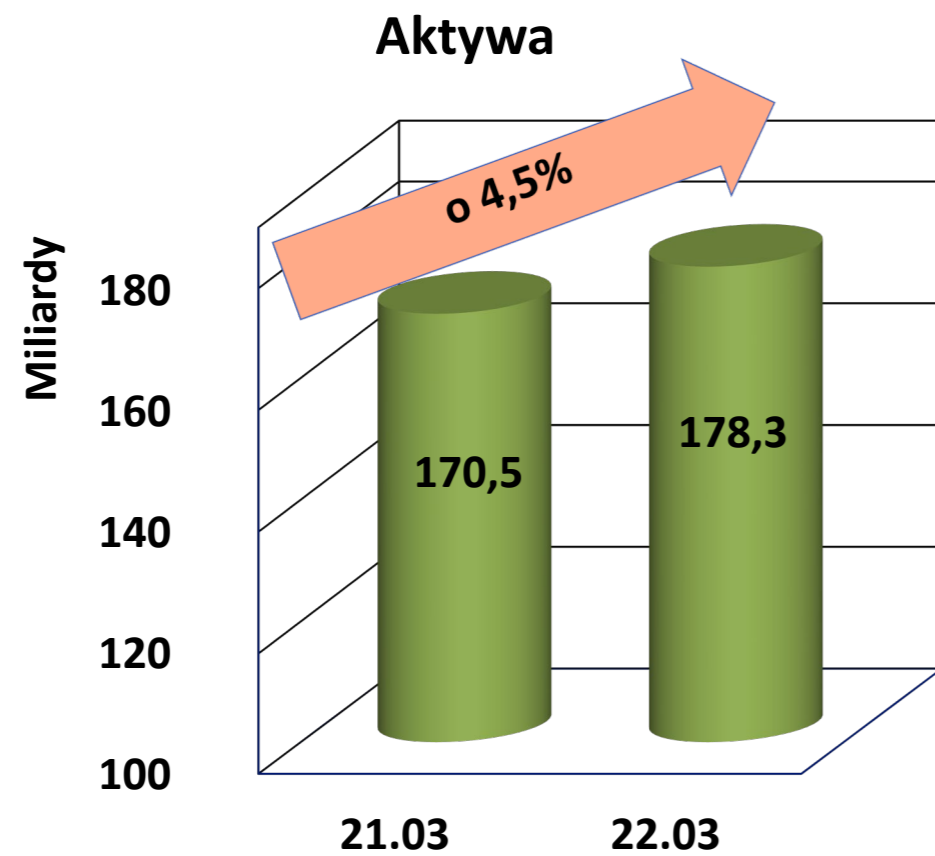
- Zmiana udziału sektora spółdzielczego w wyniku netto w grudniu 2020 r. spowodowana była znacznym spadkiem wyniku netto w bankach komercyjnych, spowodowanym utworzeniem rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami frankowymi.
- Wynik netto banków spółdzielczych i zrzeszających był dodatni (+486,9 mln zł) niemniej, sektor bankowy poniósł stratę w kwocie 322,2 mln zł.

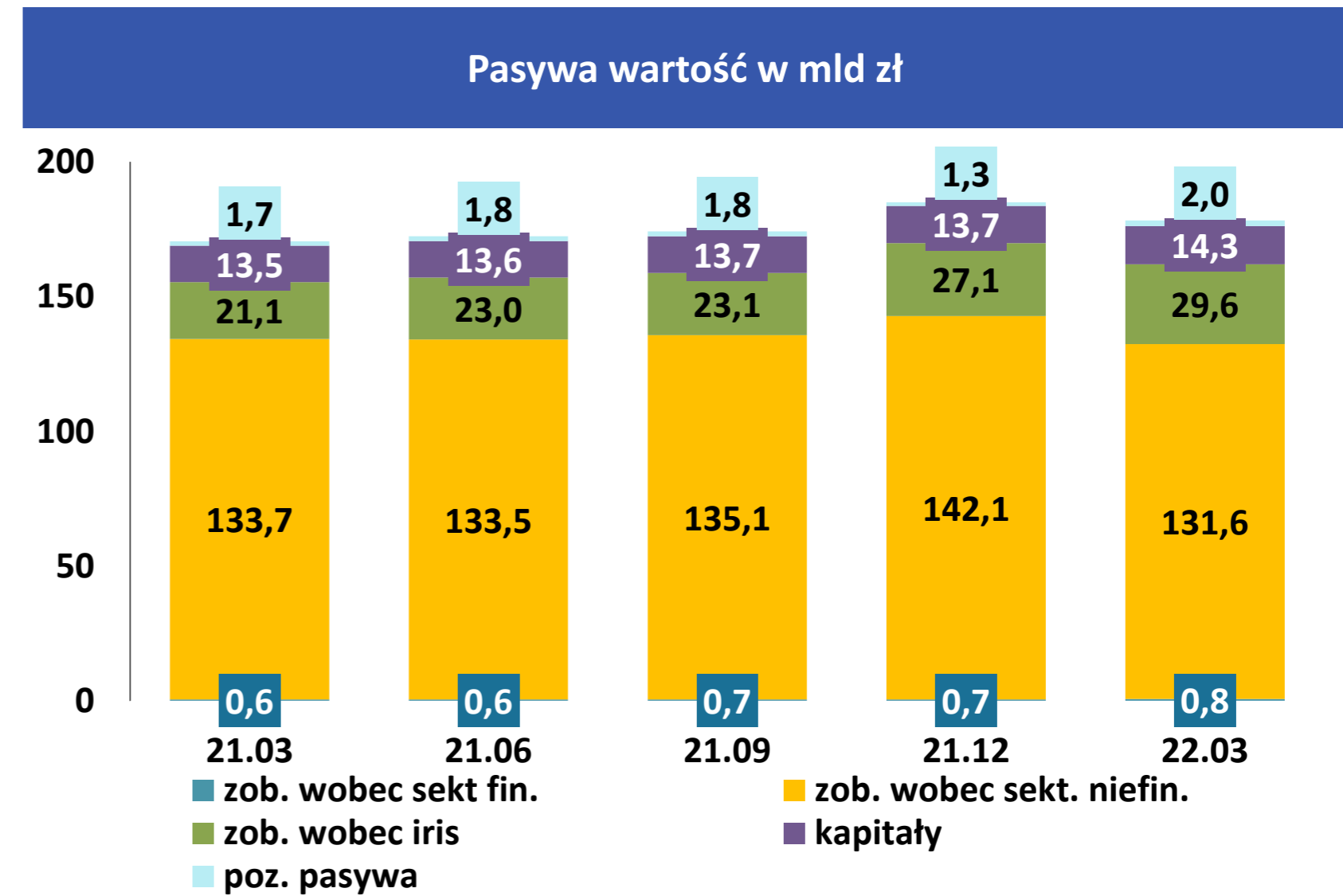
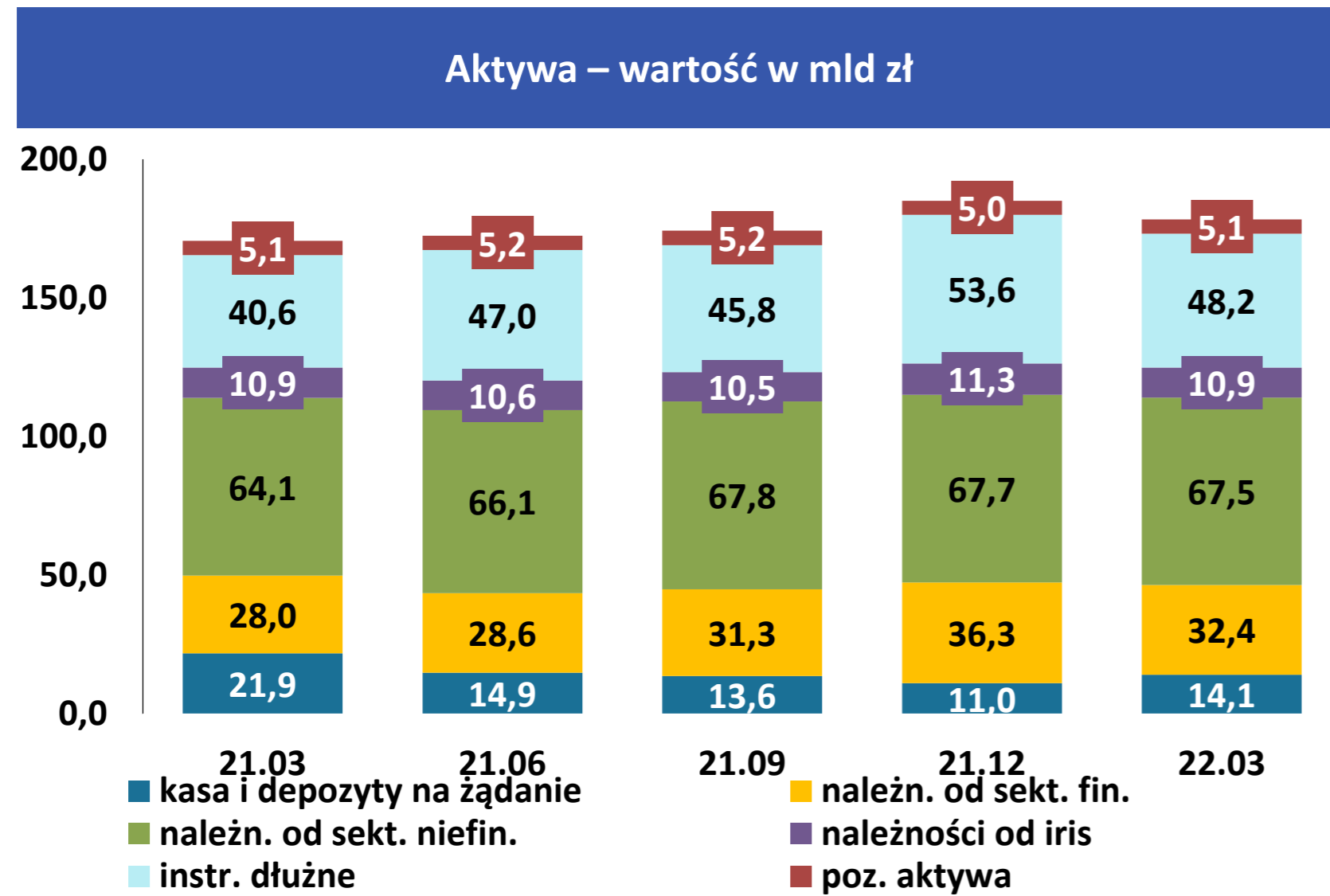
Banki Spółdzielcze

Banki Spółdzielcze - zmiany podstawowych wielkości

	ROA (%)	ROE (%)	C/I (%)	aktywa / zatrudnienie (mln zł)	wynik finansowy netto / zatrudnienie (tys. zł)	koszty pracy / zatrudnienie (tys. zł)	TCR (%)	Tier I (%)	udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego (%)	poziom wyrezerwowania należności z utratą wartości od sektora niefinansowego (%)	relacja kredyty / depozyty - sekt. niefinansowy (%)
21.03	0,4	5,4	73,8	6,1	26,0	73,2	18,9	18,3	8,6	47,4	50,3
22.03	1,4	18,0	48,5	6,6	93,6	87,2	18,6	18,1	8,2	51,1	53,9

Banki Spółdzielcze - bilans

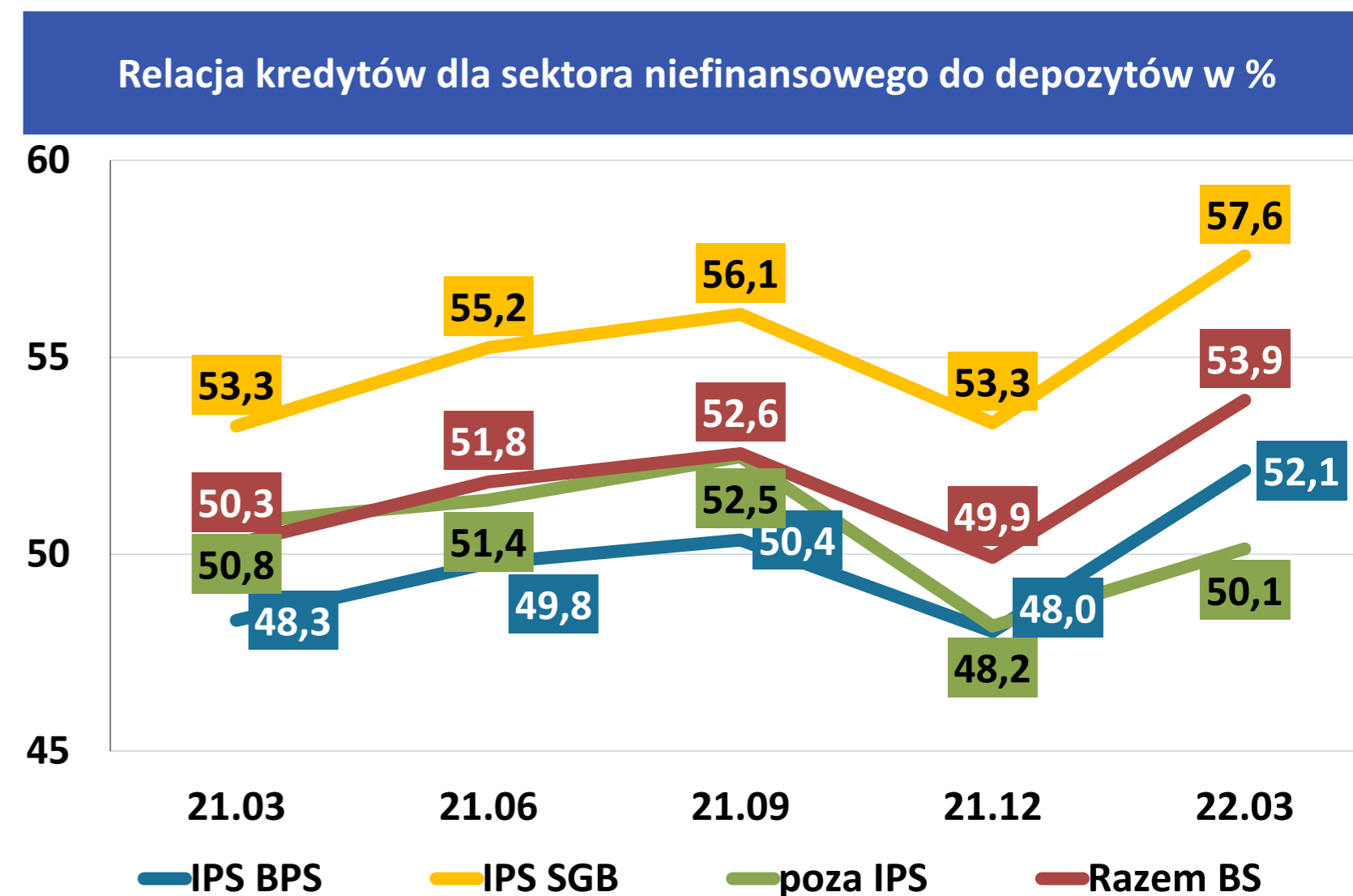
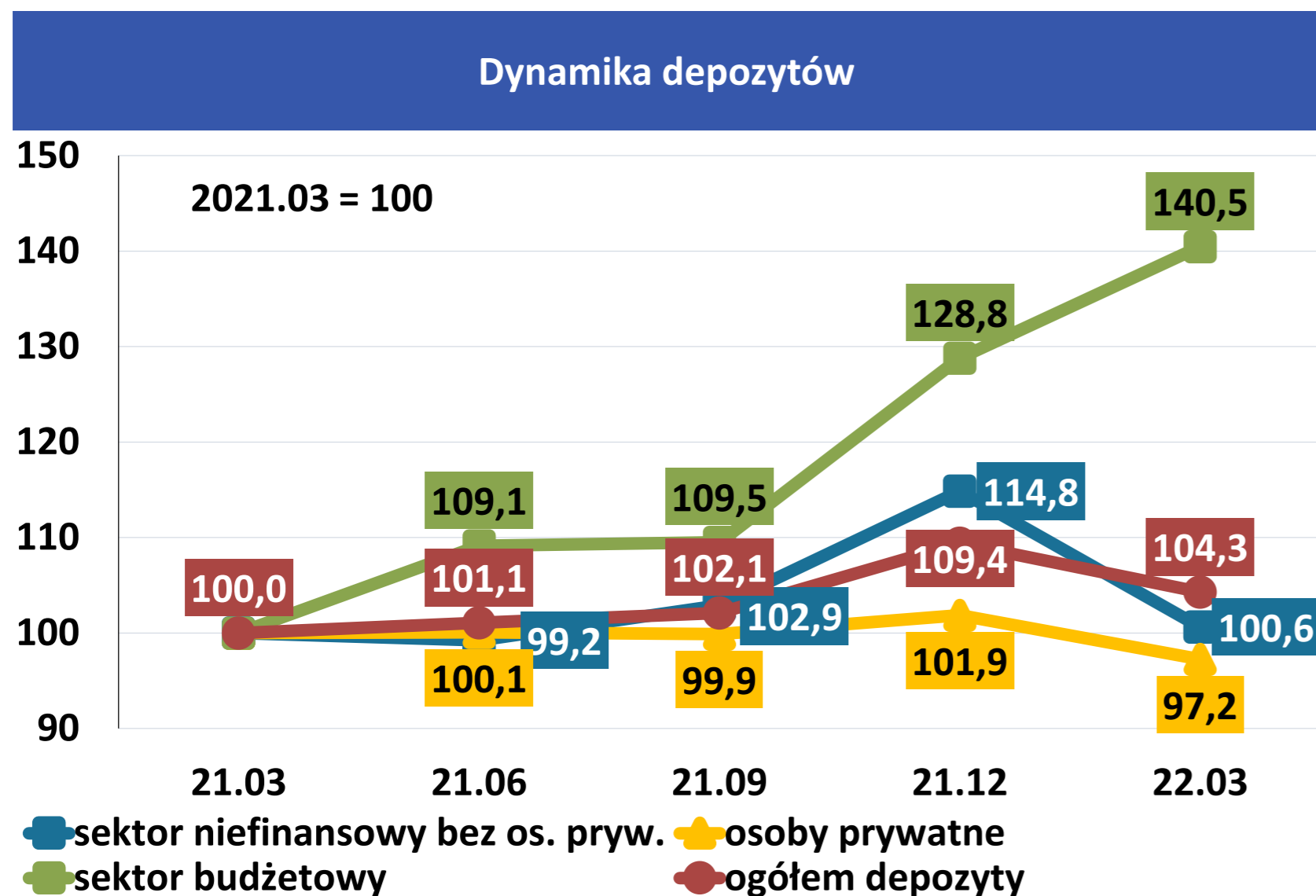
- Suma bilansowa banków spółdzielczych wzrosła w stosunku do marca 2021 r., o 4,5% (o 7,8 mld zł), do 178,3 mld
- Suma bilansowa całego sektora bankowego wzrosła o 9,4%, czyli o 226,4 mld zł.

Banki Spółdzielcze - bilans

- **Podstawowymi zmianami po stronie pasywów w bankach spółdzielczych były:**
 - ✓ spadek zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 2,1 mld zł;
 - ✓ wzrost zobowiązań wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych o 8,5 mld zł;
 - ✓ wzrost kapitałów o 0,8 mld zł.

- **Spośród zmian w aktywach banków spółdzielczych wskazać należy:**
 - ✓ wzrost instrumentów dłużnych o 7,6 mld zł;
 - ✓ wzrost należności od sektora niefinansowego o 3,4 mld zł;
 - ✓ wzrost należności od sektora finansowego o 4,4 mld zł;
 - ✓ zmniejszenie środków w kasie oraz depozytów płatnych na żądanie o 7,8 mld zł.

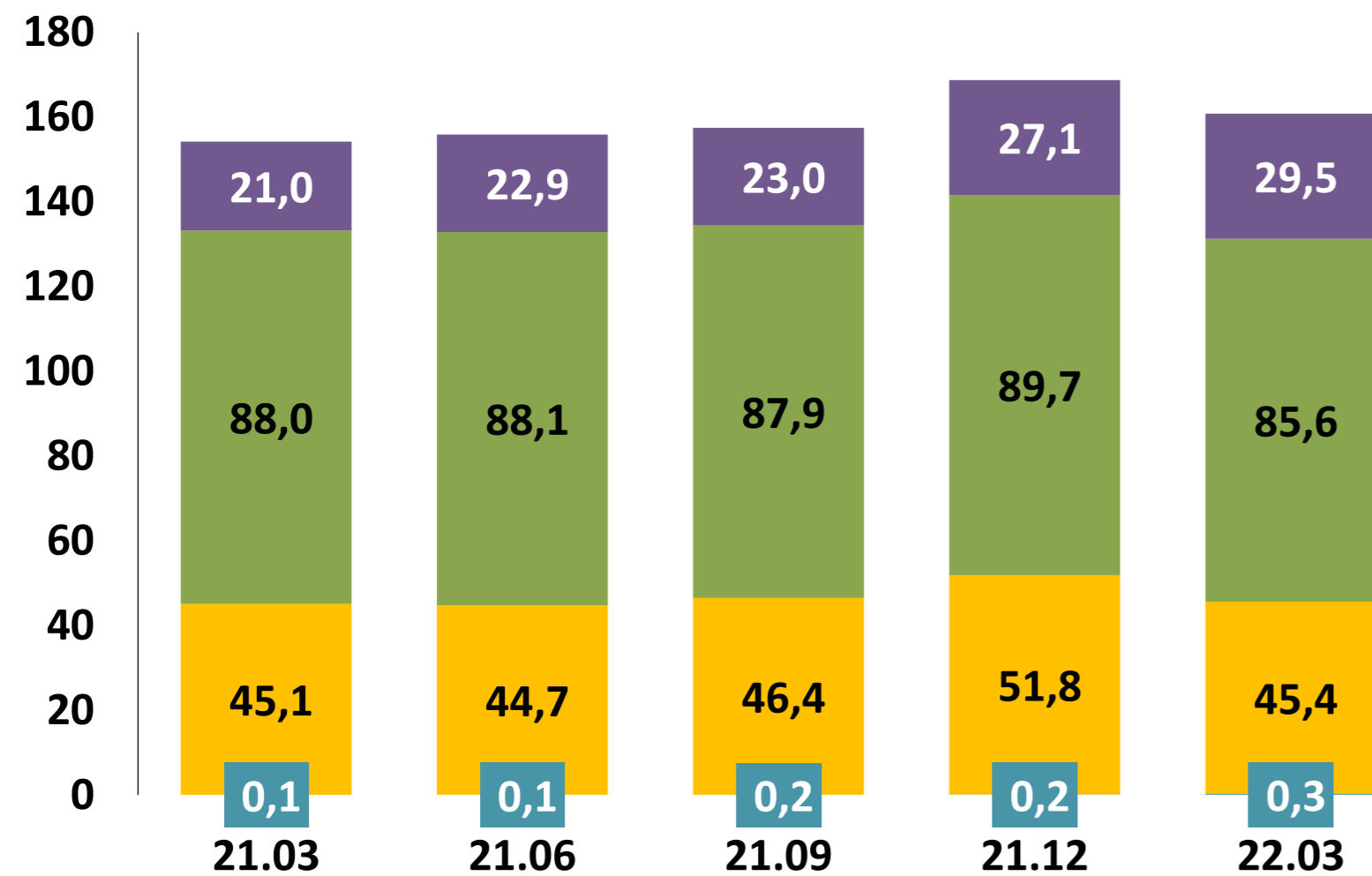
Banki Spółdzielcze - depozyty sektora niefinansowego i samorządowego

- Depozyty wzrosły w stosunku do marca 2021 r. o 4,3% (w sektorze bankowym o 10,1%), do 161,5 mld zł.
- W stosunku do marca 2021 r. depozyty bieżące wzrosły o 7,2% - do 115,4 mld zł, zaś terminowe zmniejszyły się o 2,4% - do 45,7 mld zł (rośnie preferencja dla nie tyle płynności, ile dostępności).
- Konsekwencją przyrostu depozytów jest duża nadwyżka depozytów sektora niefinansowego nad kredytami dla tego sektora.

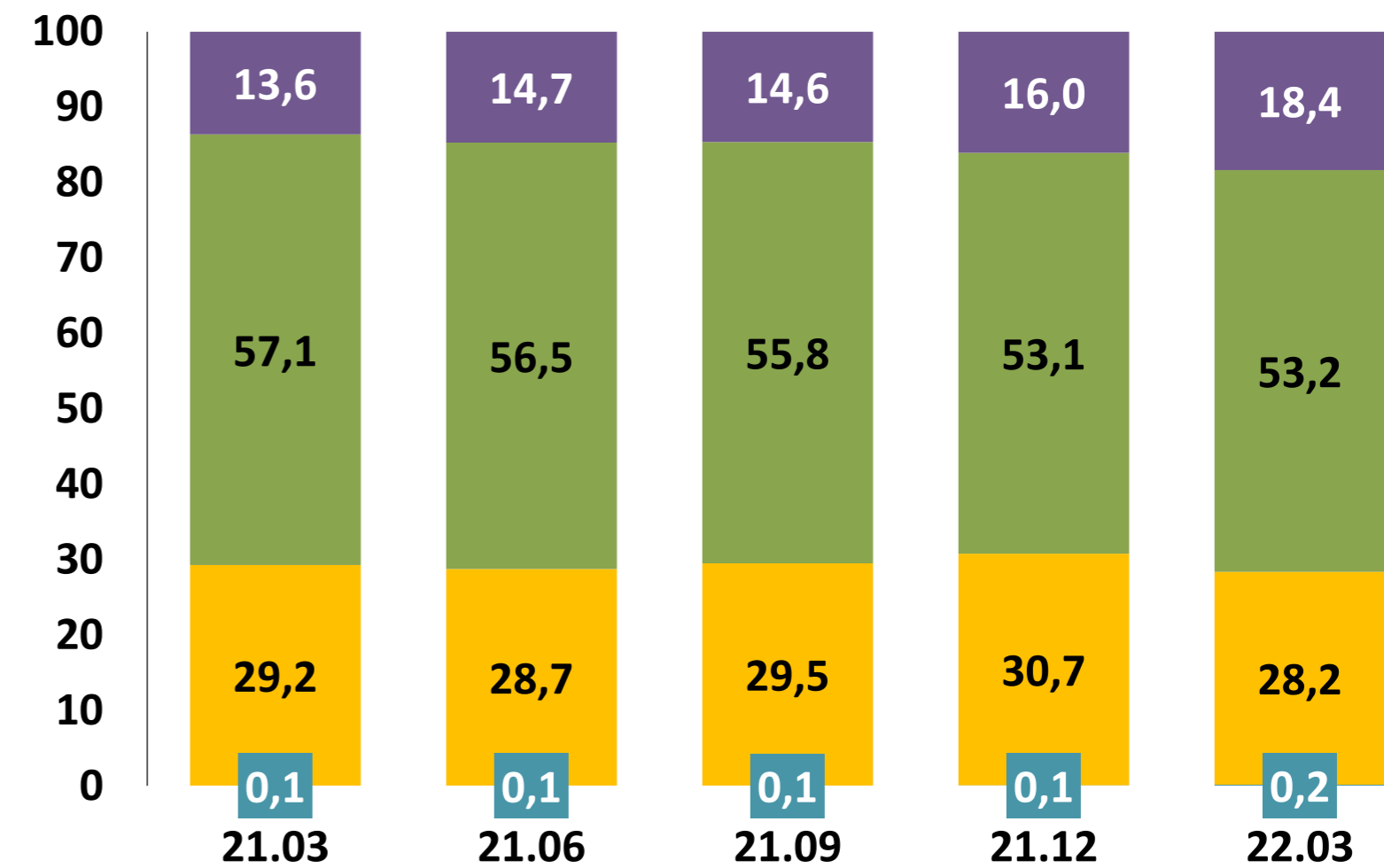
Banki Spółdzielcze - depozyty sektora niefinansowego i samorządowego

Depozyty – wartość w mld zł

■ sektor budżetowy ■ osoby prywatne
■ sektor niefinansowy bez os. pryw. ■ sektor finansowy

Depozyty – struktura w %

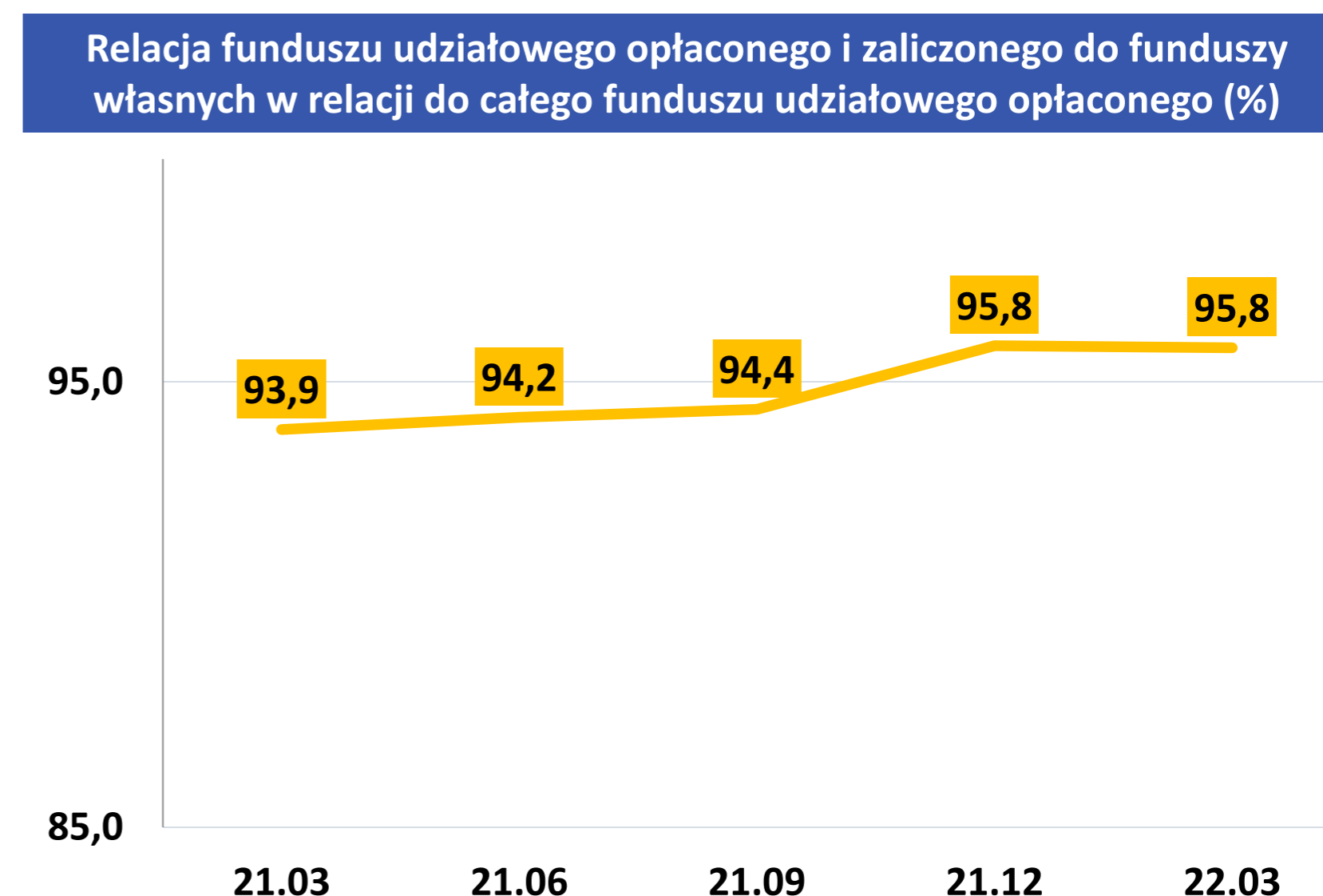
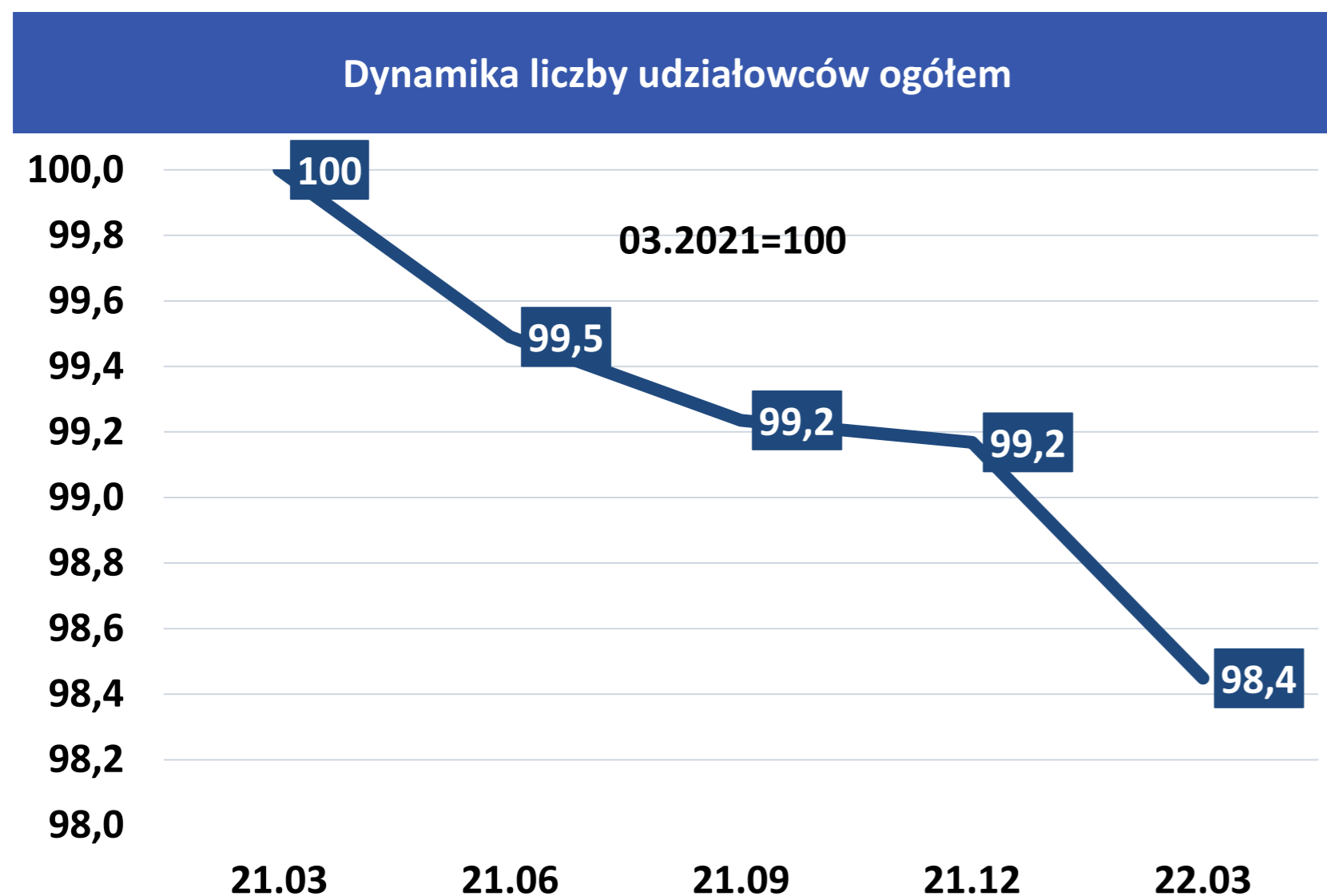
■ sektor budżetowy ■ osoby prywatne
■ sektor niefinansowy bez os. pryw. ■ sektor finansowy

Banki Spółdzielcze – adekwatność kapitałowa

- **Fundusze własne banków spółdzielczych** w stosunku do marca 2021 r. wzrosły o 0,6% do 13,15 mld zł.
- łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych wyniósł w marcu 2021 r. 18,8% a w marcu 2022r. 18,6%, natomiast współczynnik Tier I odpowiednio 18,2 i 18,1%.
- Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadały w marcu 2022 r. 193 banki wobec 189 w marcu 2021 r. W ciągu 2021 r. – zgodnie z ustawą o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających – stosowany był kurs 4,6148 z ostatniego dnia 2020 r., natomiast w 2022 r. jest i będzie stosowany do końca roku kurs z ostatniego dnia 2021 r. wynoszący 4,5994.

Rozkład liczby banków spółdzielczych według przedziałów łącznego współczynnika kapitałowego		
Norma: • 8% TCR wg CRR • 10,5% TCR ze wszystkimi buforami obowiązującymi od 19 marca 2020 r. • 13,5% TCR ze wszystkimi buforami obowiązującymi do 18 marca 2020 r.	Liczba banków 21.03	Liczba banków 22.03
TCR <8%	1	1
8% ≤ TCR < 10,5%	0	0
10,5% ≤ TCR < 13,5%	14	15
TCR ≥ 13,5%	514	486
Razem	529	502

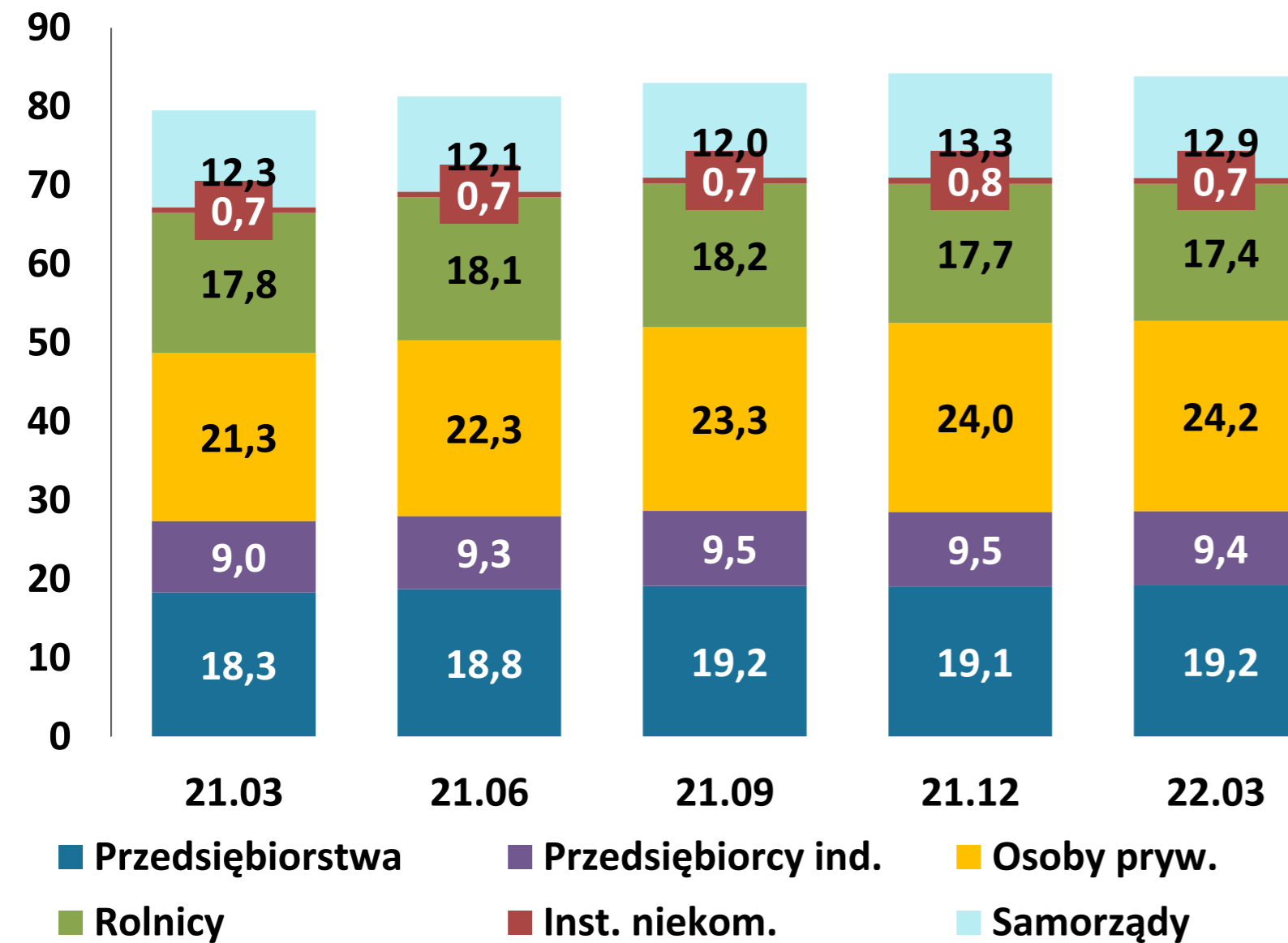
Banki Spółdzielcze - udziałowcy i fundusz udziałowy

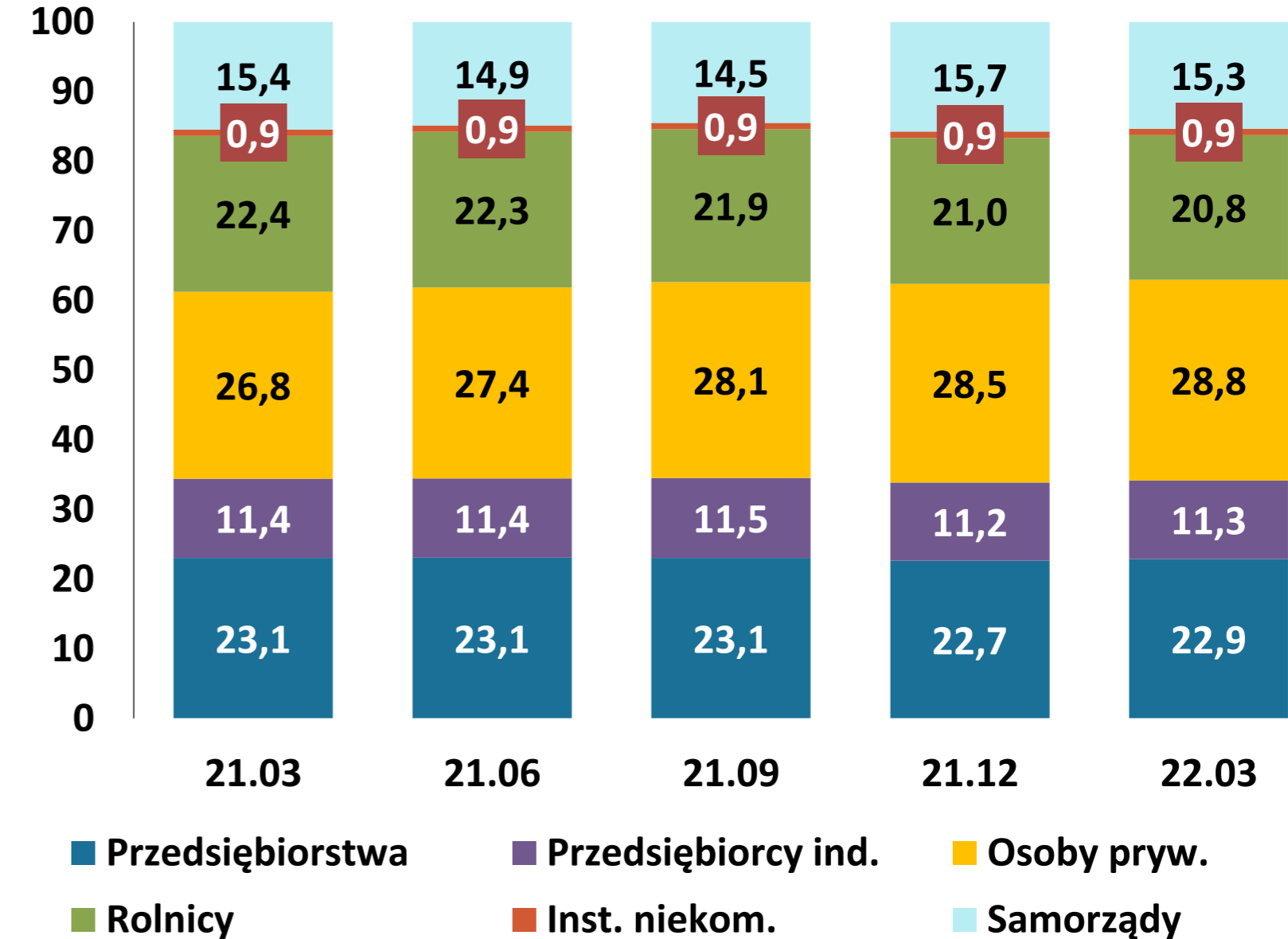
- Fundusz udziałowy bilansowy (tj. opłacony) banków spółdzielczych wyniósł na koniec marca 2022 r. 478,0 mln zł,
- Natomiast zaliczony do funduszy CET1 458,0 mln zł, tj. 95,8% funduszu bilansowego.

Banki Spółdzielcze – ryzyko kredytowe

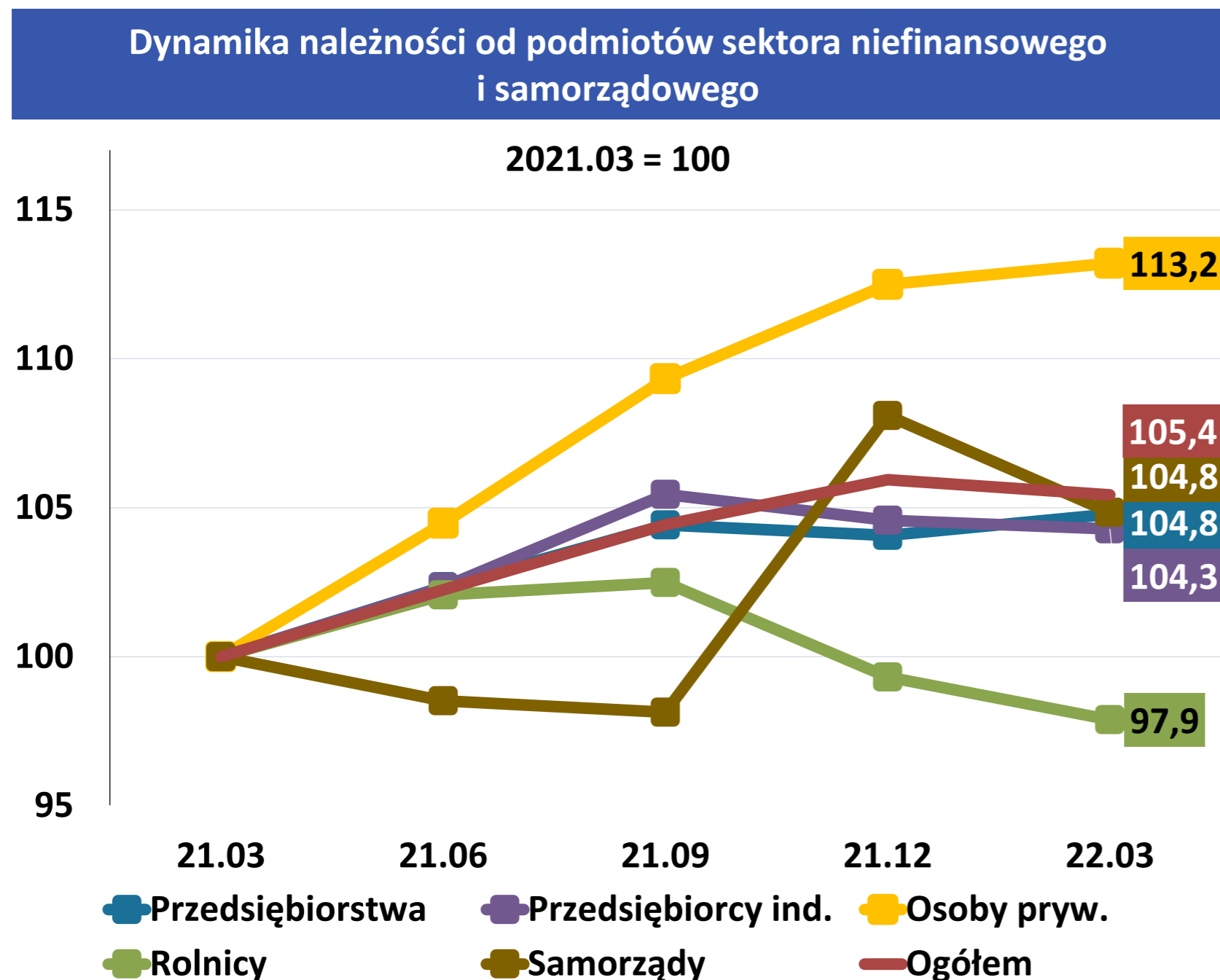
Portfel – wartość w mld zł

Portfel – struktura w %

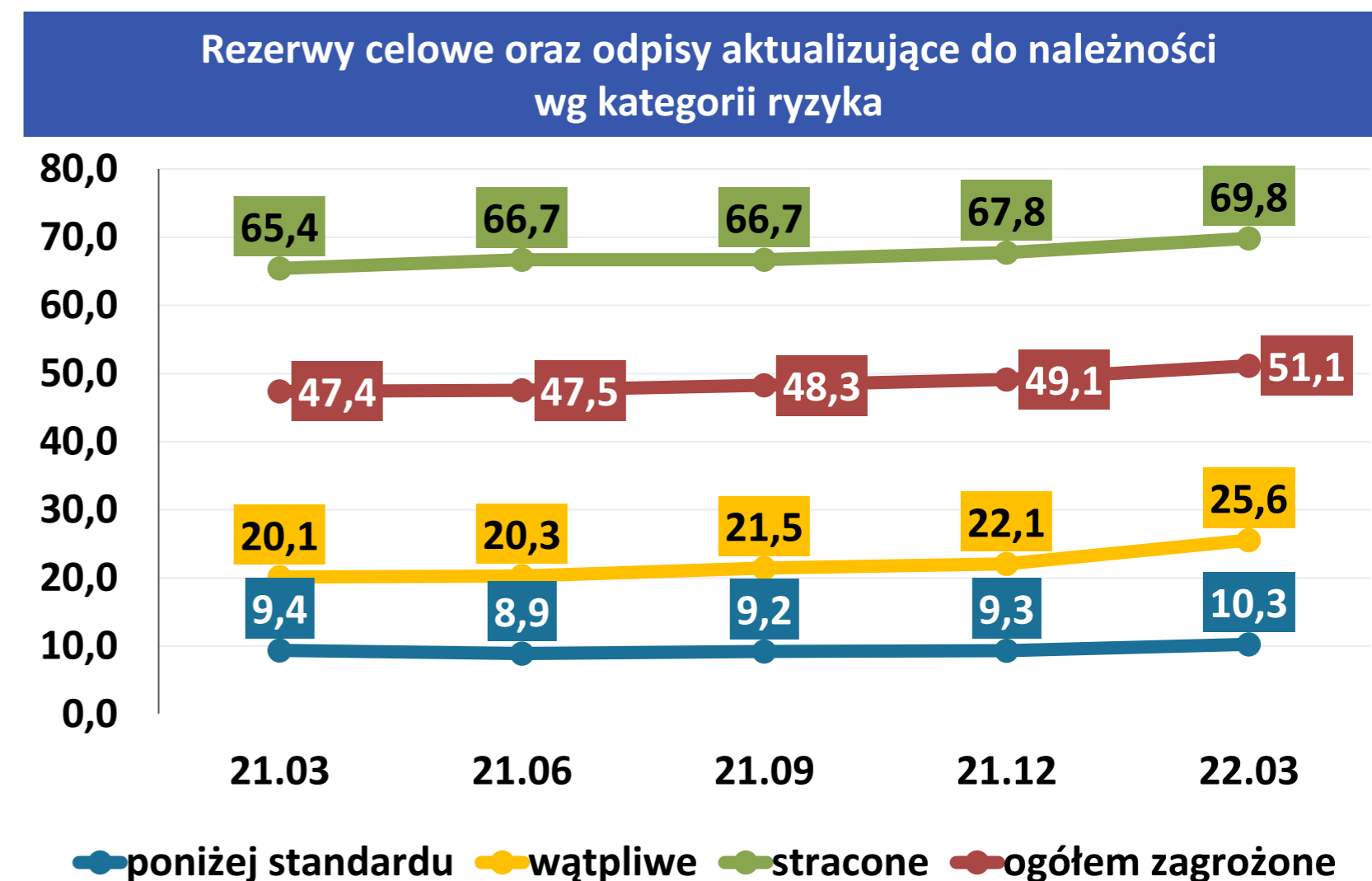
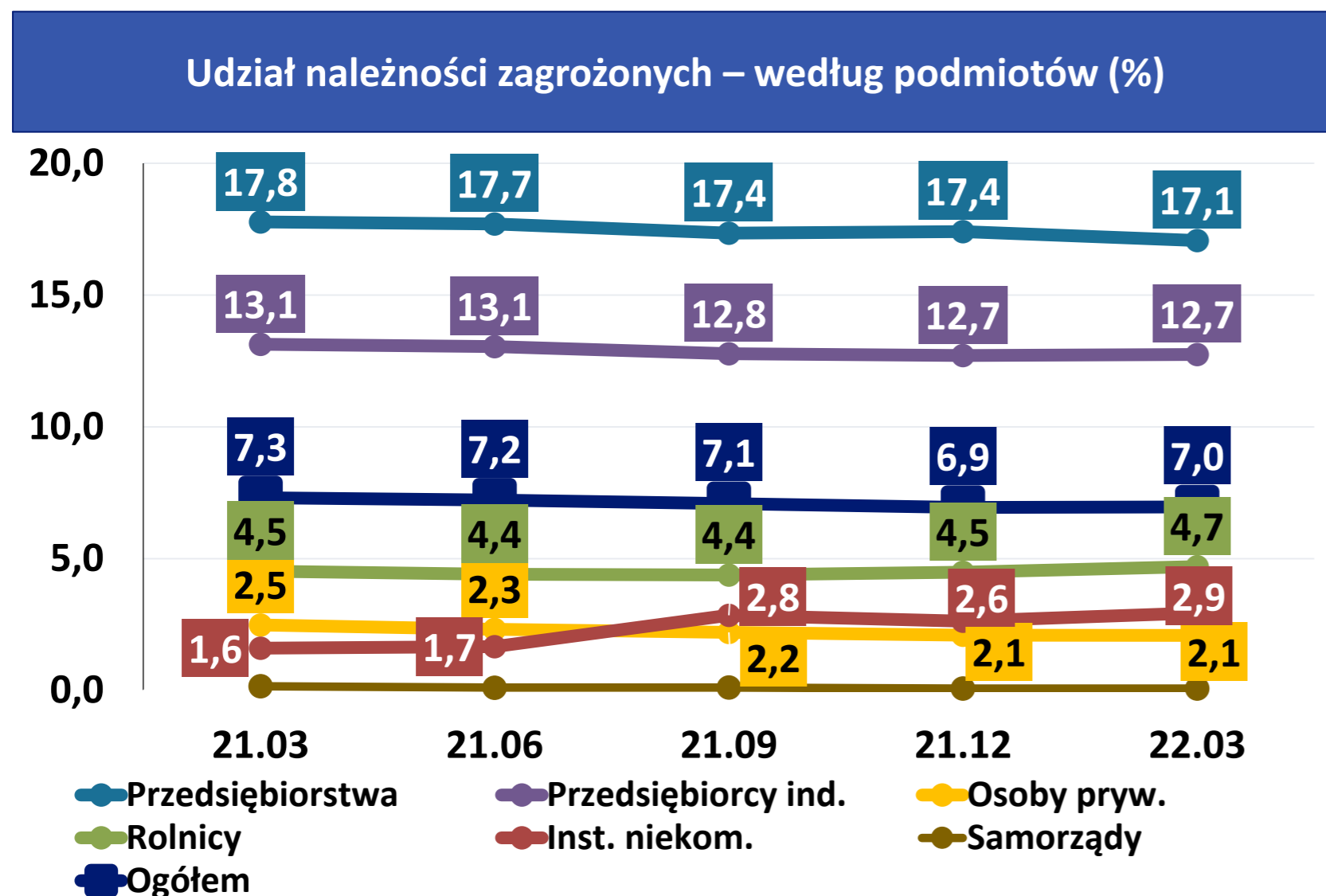
Banki Spółdzielcze – ryzyko kredytowe

Kredyty mieszkaniowe stanowią 71,6% kredytów dla osób prywatnych. Ich saldo wynosiło na koniec marca 2022 r. 17 286 mln zł (24,4% kredytów dla sektora niefinansowego), z czego jedynie 7,9 mln zł było denominowane w walutach obcych (w tym CHF 0,175 mln zł.).

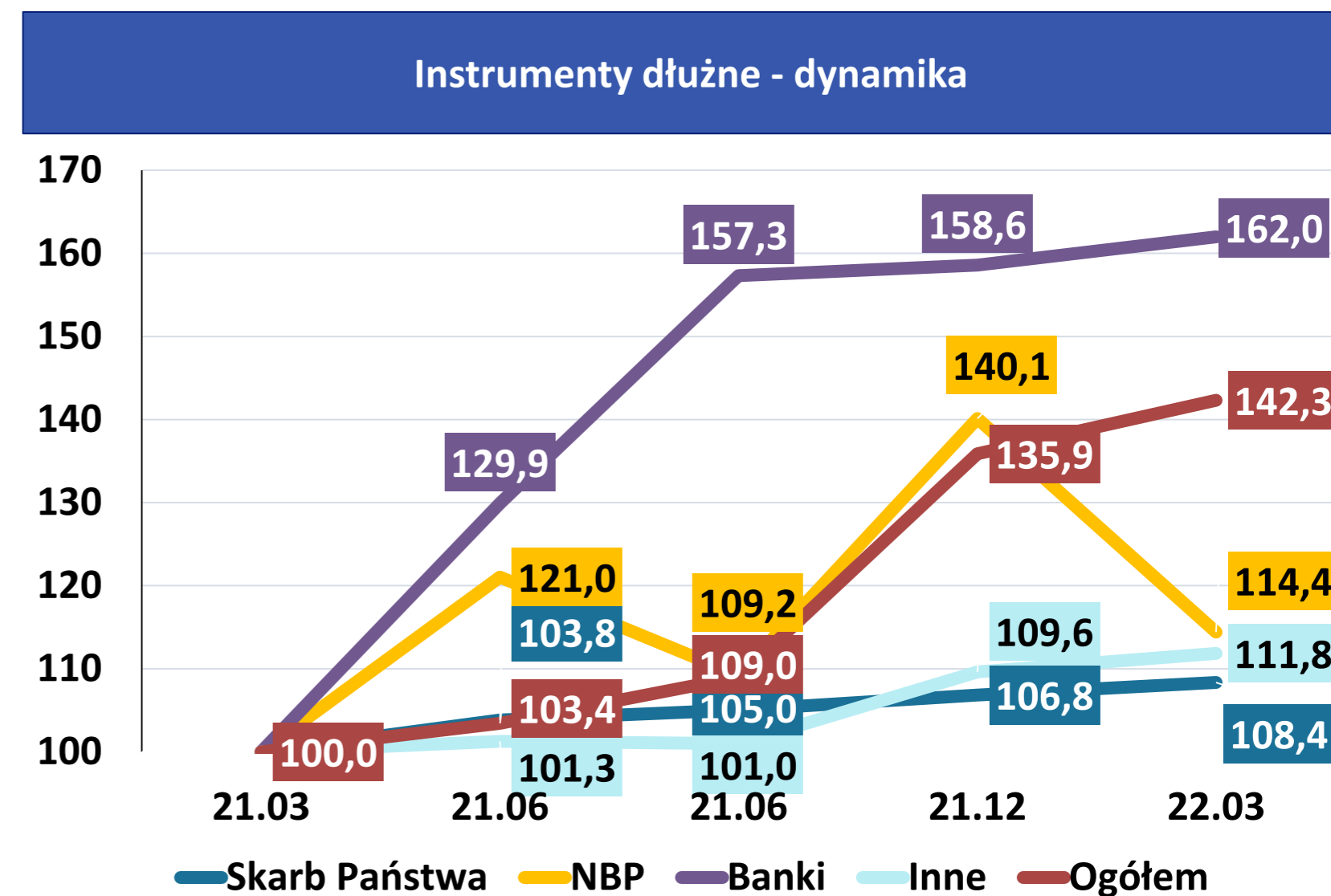
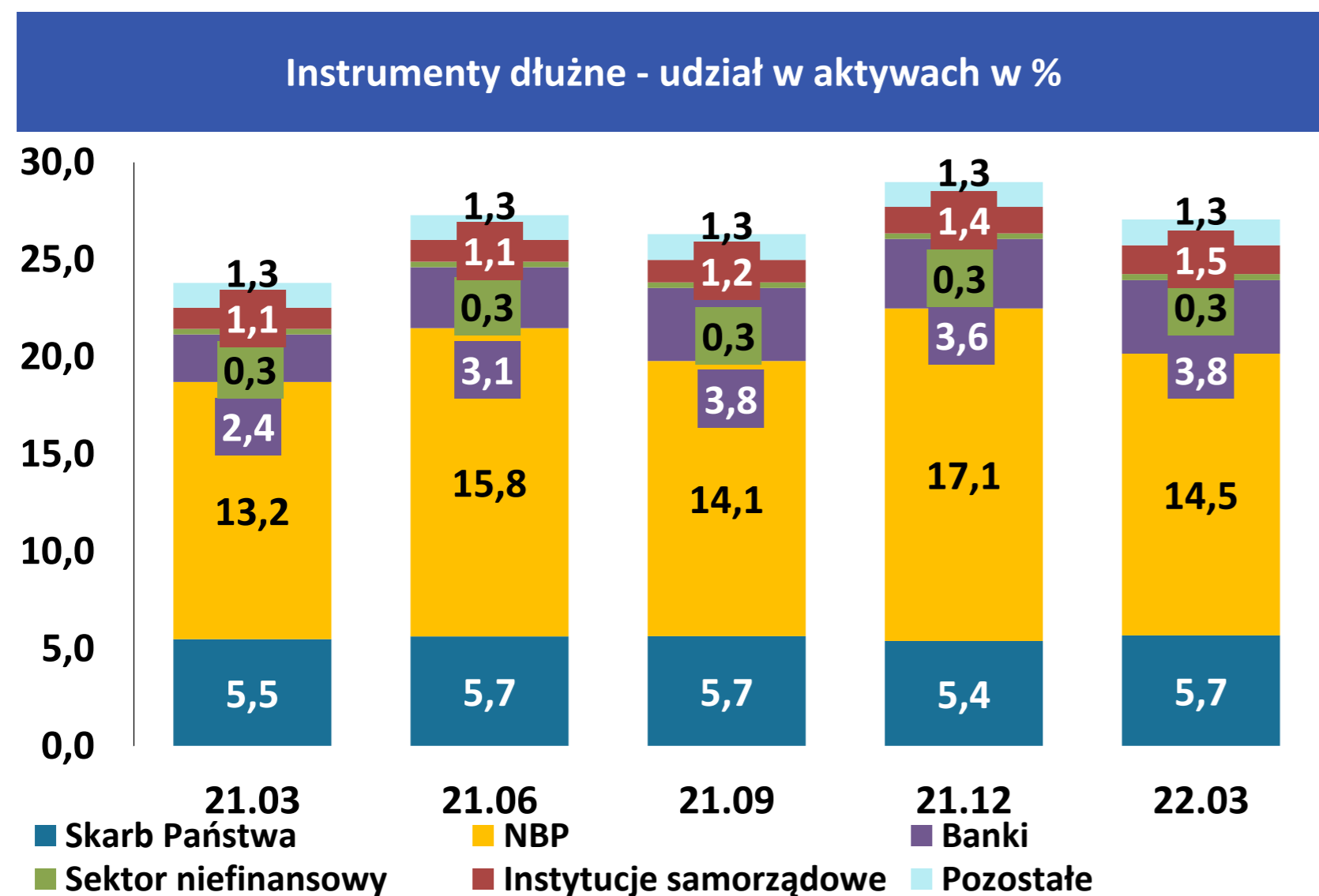
Warto zwrócić uwagę na rosnące zainteresowanie kredytami ze strony przedsiębiorstw (97,2% kredytów dla tej grupy to kredyty dla MŚP) i przedsiębiorców indywidualnych w badanym okresie.

Banki Spółdzielcze – ryzyko kredytowe

- Jakość należności banków spółdzielczych od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego w stosunku do marca 2021 r. poprawiła się o 0,3 p.p. i wyniosła 7,0%.
- Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego zmniejszył się również o 0,4 p.p. i wyniósł 8,2%.
- Utrzymuje się dobra jakość należności od osób prywatnych, w tej grupie klientów należy zasygnalizować dobrą jakość kredytów mieszkaniowych, w których udział należności zagrożonych wyniósł w marcu 2021 r. 1,2 %, zaś w marcu 2022r. 1,0%. Należy jednak zauważyć, że jest to portfel o wysokiej dynamice wzrostu.

Banki Spółdzielcze – ryzyko kredytowe

- Instrumenty dłużne w bankach spółdzielczych (również w bankach zrzeszających) – zwłaszcza bony NBP i obligacje SP – pełnią głównie rolę zabezpieczenia płynności.
- Banki spółdzielcze w IPS BPS posiadają kilkakrotnie więcej instrumentów dłużnych – w relacji do aktywów – niż banki spółdzielcze w IPS SGB.
- Banki spółdzielcze w IPS SGB zabezpieczają swoją płynność głównie lokatami w banku zrzeszającym. W tym kontekście trzeba zwrócić uwagę na silny spadek depozytów banków w bankach zrzeszających: zostały one częściowo zastąpione instrumentami dłużnymi.

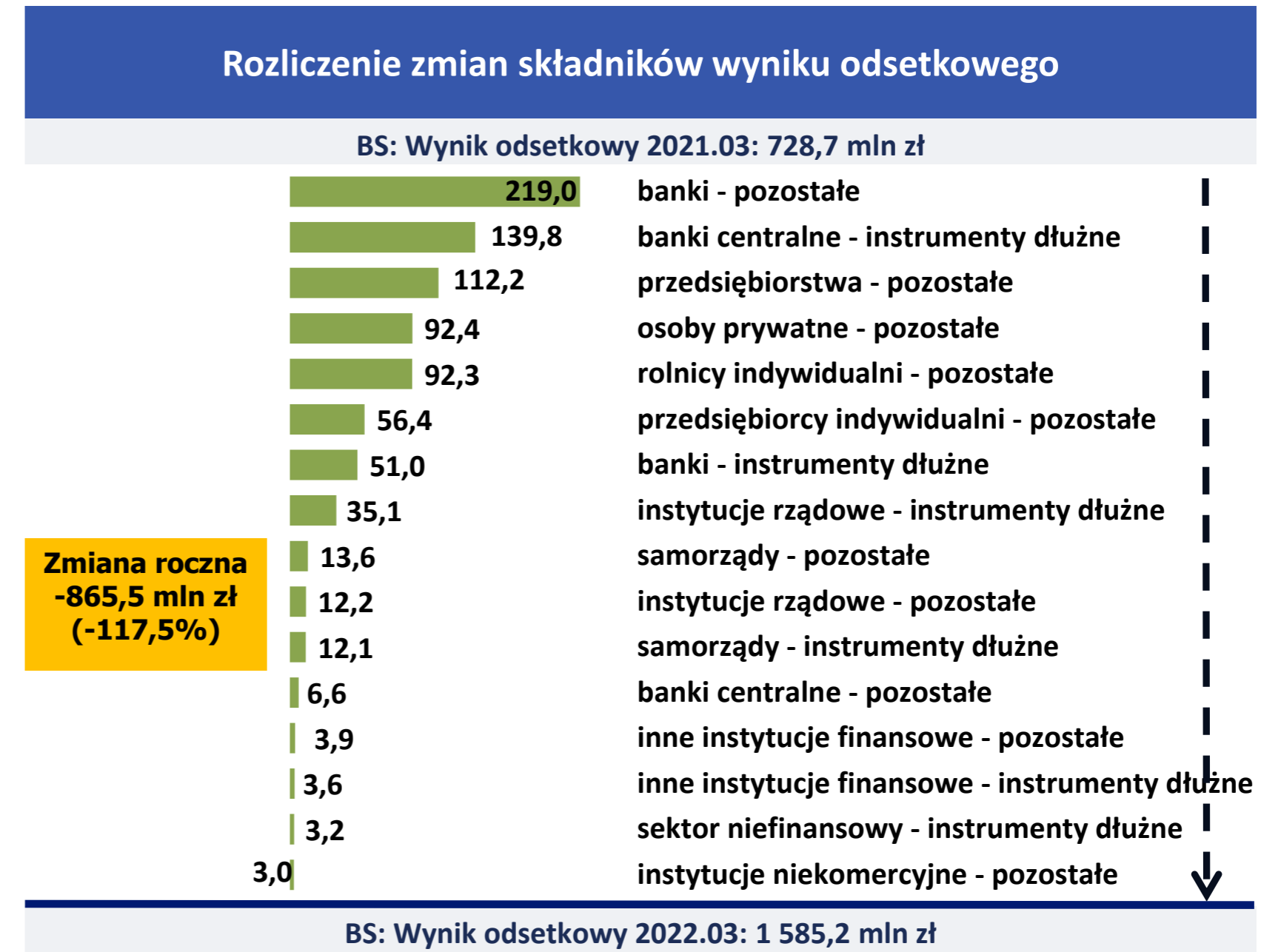
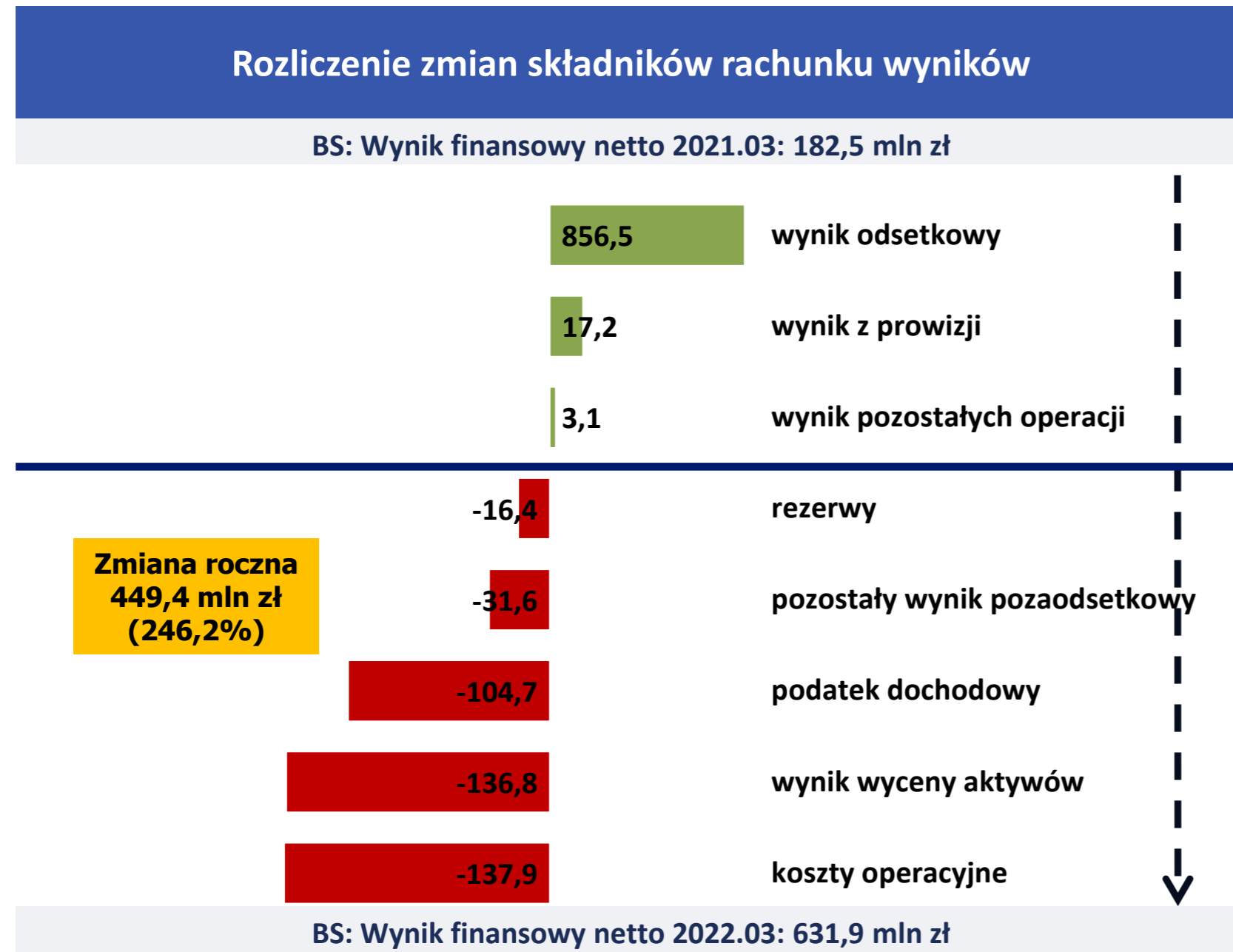
Banki Spółdzielcze - sytuacja płynnościowa – normy LCR

- Od 1 października 2015 r. obowiązuje Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie CRR w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych. Rozporządzenie delegowane wskazuje, że instytucje kredytowe zobowiązane są do utrzymywania wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie 100% od dnia 01.01.2018 r.
- Bank, który nie spełnia wymogów w zakresie LCR, zobowiązany jest powiadomić o tym właściwe organy i przedstawić tym organom plan szybkiego przywrócenia zgodności z normą, a także codziennie – na koniec każdego dnia roboczego – przekazywać informacje na temat poziomu wskaźnika i jego składowych.
- Norma LCR została określona w rozporządzeniu CRR i wprowadzona do polskiego prawa art. 94 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.
- Banki uczestniczące w IPS mogą – na podstawie art. 8 CRR oraz po uzyskaniu indywidualnych zgód KNF – stosować wskaźnik zagregowany dla całej grupy. Banki te na koniec marca 2022 r. spełniały normę LCR lub korzystały ze wskaźnika zagregowanego dla całego IPS.
- **Wszystkie banki spółdzielcze działające poza IPS spełniały indywidualną normę płynności określoną w rozporządzeniu CRR.**

Banki Spółdzielcze - sytuacja płynnościowa – norma NSFR

- Banki od dnia 28 czerwca 2021 r. zobowiązane są do przestrzegania wymogów w zakresie stabilnego finansowania netto (NSFR) wprowadzonych art. 413 ust. 1 i art. 428b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.
- Banki uczestniczące w IPS mogą – na podstawie art. 8 CRR oraz po uzyskaniu indywidualnych zgód KNF – stosować wskaźnik zagregowany dla całej grupy. Banki te na koniec marca 2022 r. spełniały normę NSFR lub korzystały ze wskaźnika zagregowanego dla całego IPS.
- **Wszystkie banki spółdzielcze działające poza IPS spełniały normę w zakresie stabilnego finansowania netto określoną w rozporządzeniu CRR.**

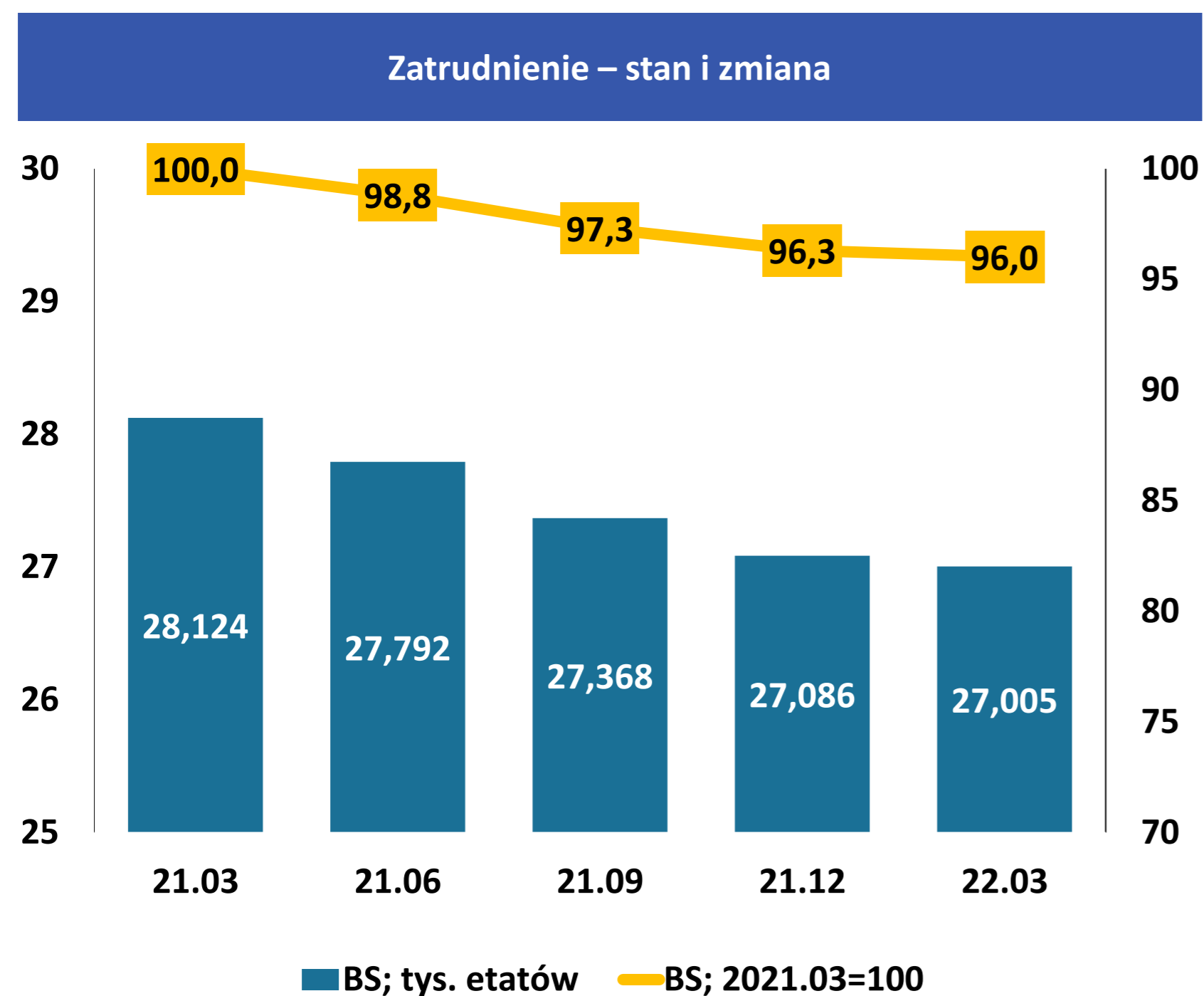
Banki Spółdzielcze – rentowność i efektywność

Banki Spółdzielcze - rentowność i efektywność

- Wzrost wyniku odsetkowego jest spowodowany jest znacząca zmianą stóp procentowych NBP, co istotnie wpłynęło na wielkość przychodów odsetkowych.
- Głównymi czynnikami wpływającymi na wzrost wyniku były zmiany:
 - ✓ wyniku odsetkowego
 - ✓ wyniku z prowizji,
- zaś czynnikami pomniejszającym wynik netto były zmiany:
 - ✓ kosztów operacyjnych,
 - ✓ wyceny aktywów,
 - ✓ podatku dochodowego,
 - ✓ pozostałego wyniku pozaodsetkowego,
 - ✓ rezerw.
- Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zwiększył się w stosunku do marca 2021 r. o 246,2% (do 631,9 mln zł).
- Wszystkie banki wykazały zysk.

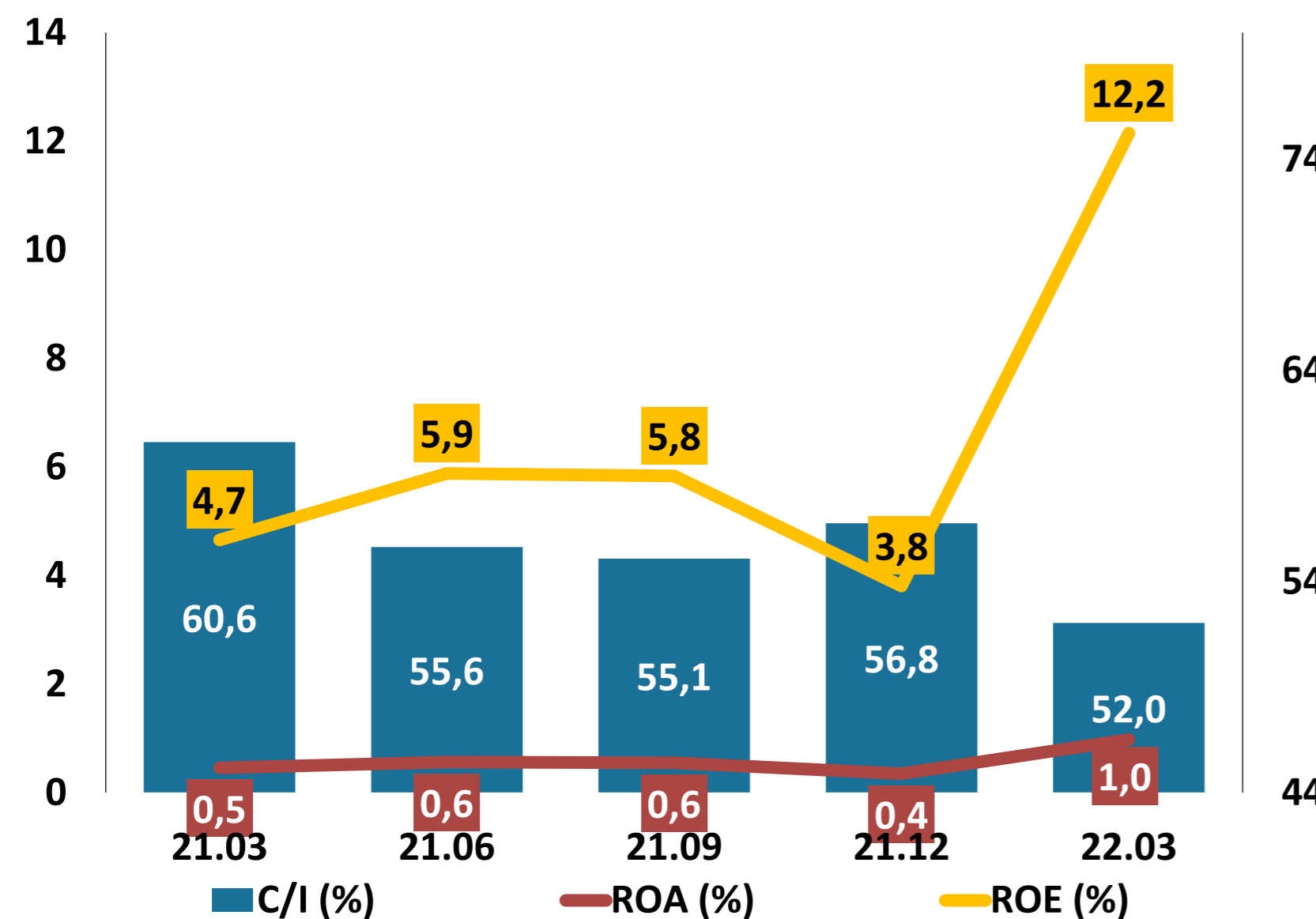
Banki Spółdzielcze - zatrudnienie oraz placówki

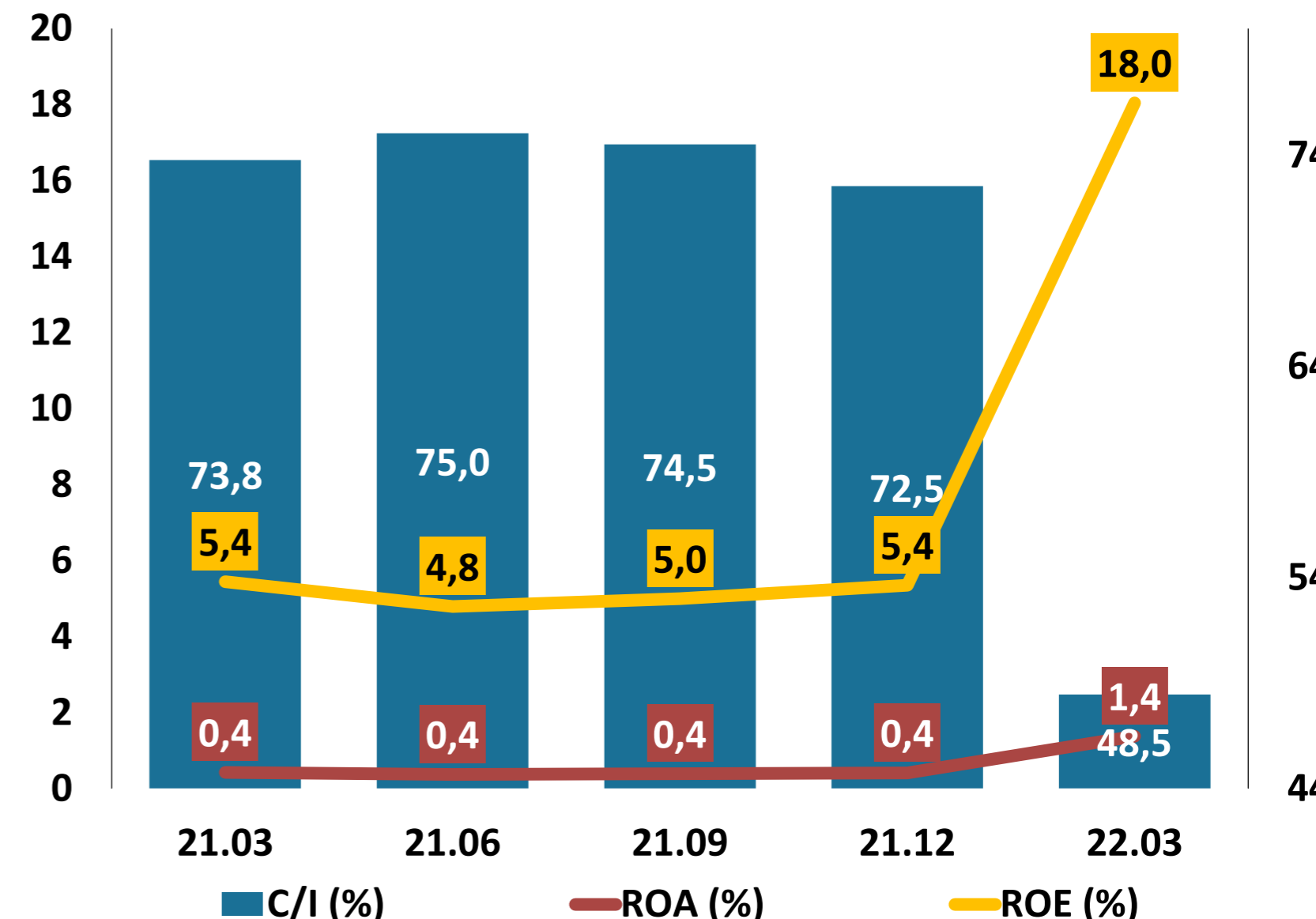
- Przeciętne zatrudnienie w bankach spółdzielczych wyniosło 51,6 etatu.
- Liczba placówek (bez central) w stosunku do marca 2021 r. zmniejszyła się o 14 (do 3372).

Wskaźniki efektywności – porównanie sektorów

ROA, ROE oraz C/I – bank komercyjne krajowe

ROA, ROE oraz C/I – bank spółdzielcze

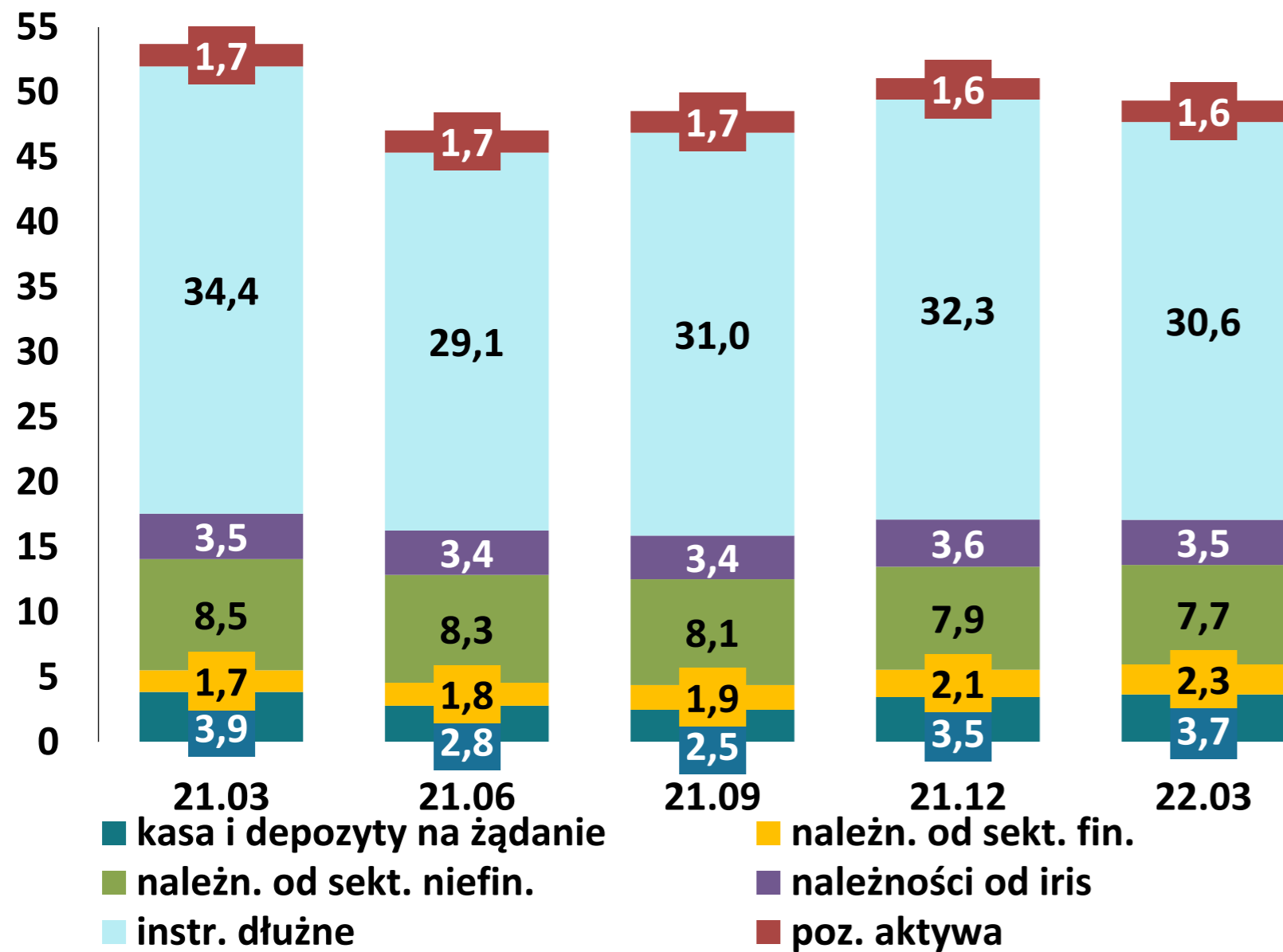

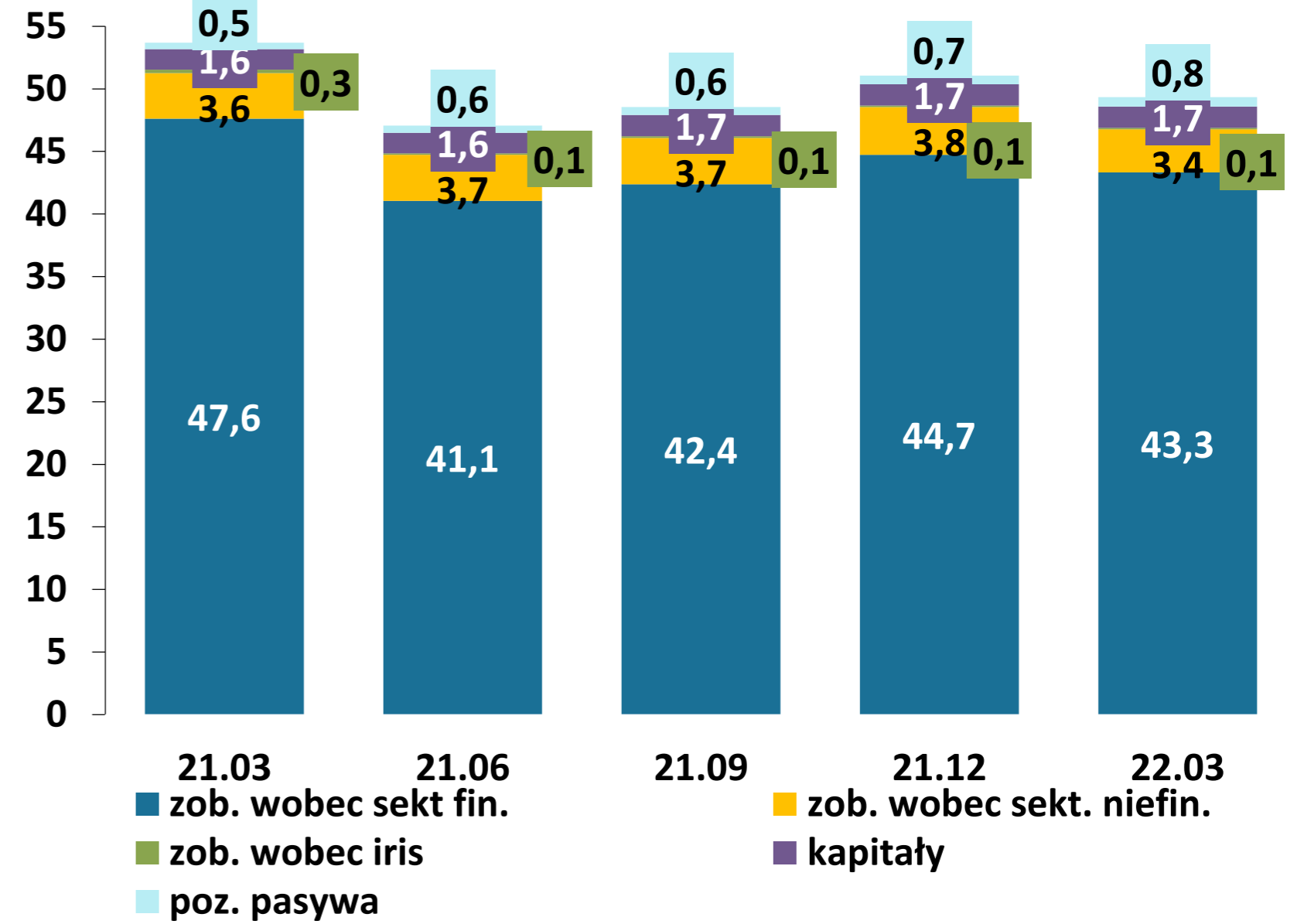
Banki zrzeszające

Banki Zrzeszające - bilans

Aktywa – wartość w mld zł

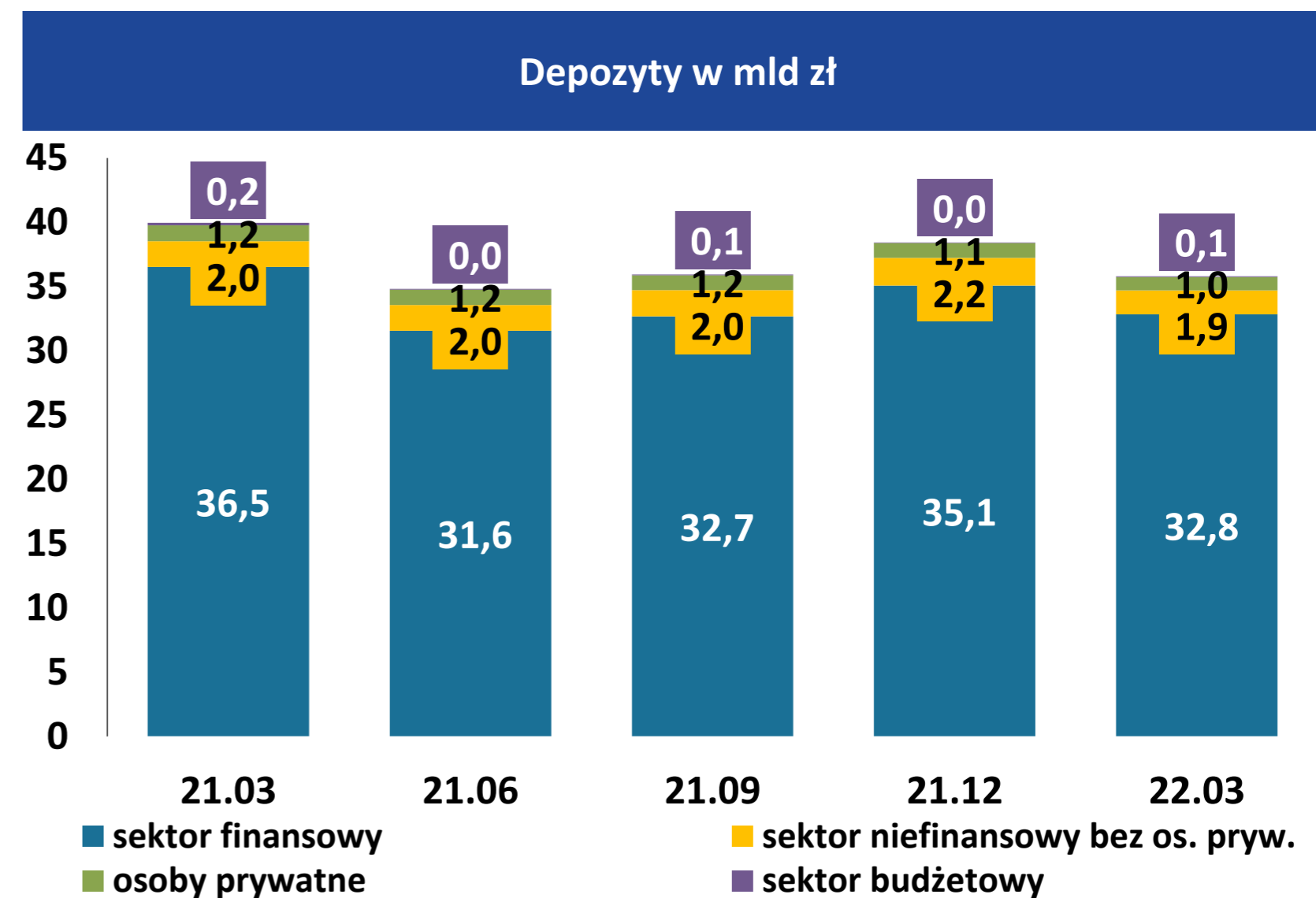
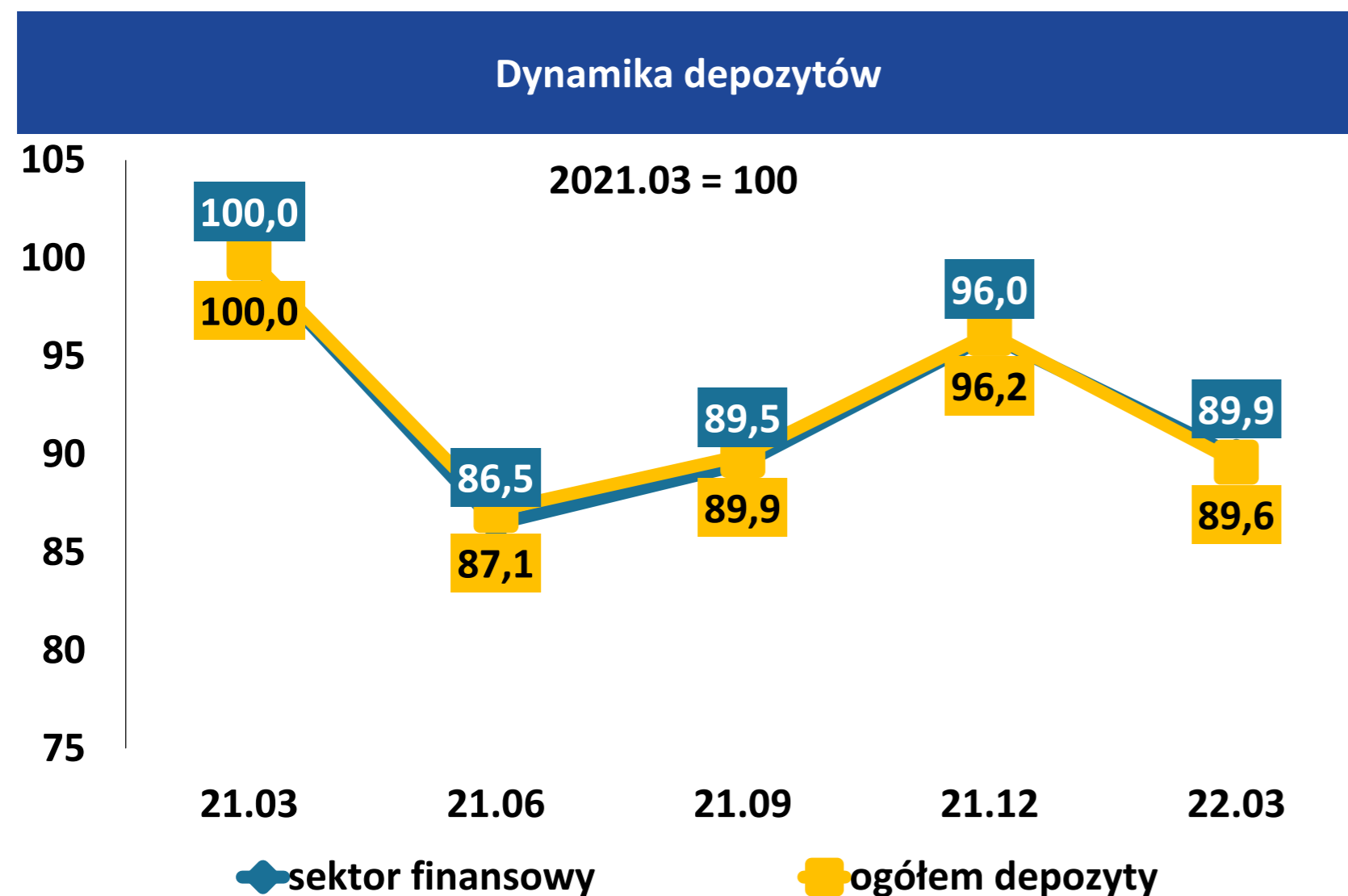
Pasywa wartość w mld zł

Banki Zrzeszające - bilans

- Suma bilansowa banków zrzeszających zmniejszyła się od marca 2021 r. o 8,1% (o 4,4 mld zł, do 49,3 mld zł).
- Główne zmiany po stronie pasywów to:
 - ✓ zmniejszenie zobowiązań wobec sektora finansowego o 4,3 mld zł,
 - ✓ zmniejszenie zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 0,2 mld zł,
 - ✓ zwiększenie kapitałów o 0,1 mld zł.
- Spośród zmian w aktywach banków zrzeszających wskazać należy:
 - ✓ zwiększenie należności od sektora finansowego o 0,6 mld zł;
 - ✓ zwiększenie należności od sektora niefinansowego o 0,6 mld zł;
 - ✓ zmniejszenie środków w kasie i depozytów na żądanie o 0,2 mld zł.
 - ✓ zmniejszenie instrumentów dłużnych o 3,8 mld zł.

Banki Zrzeszające - depozyty sektora niefinansowego i samorządowego

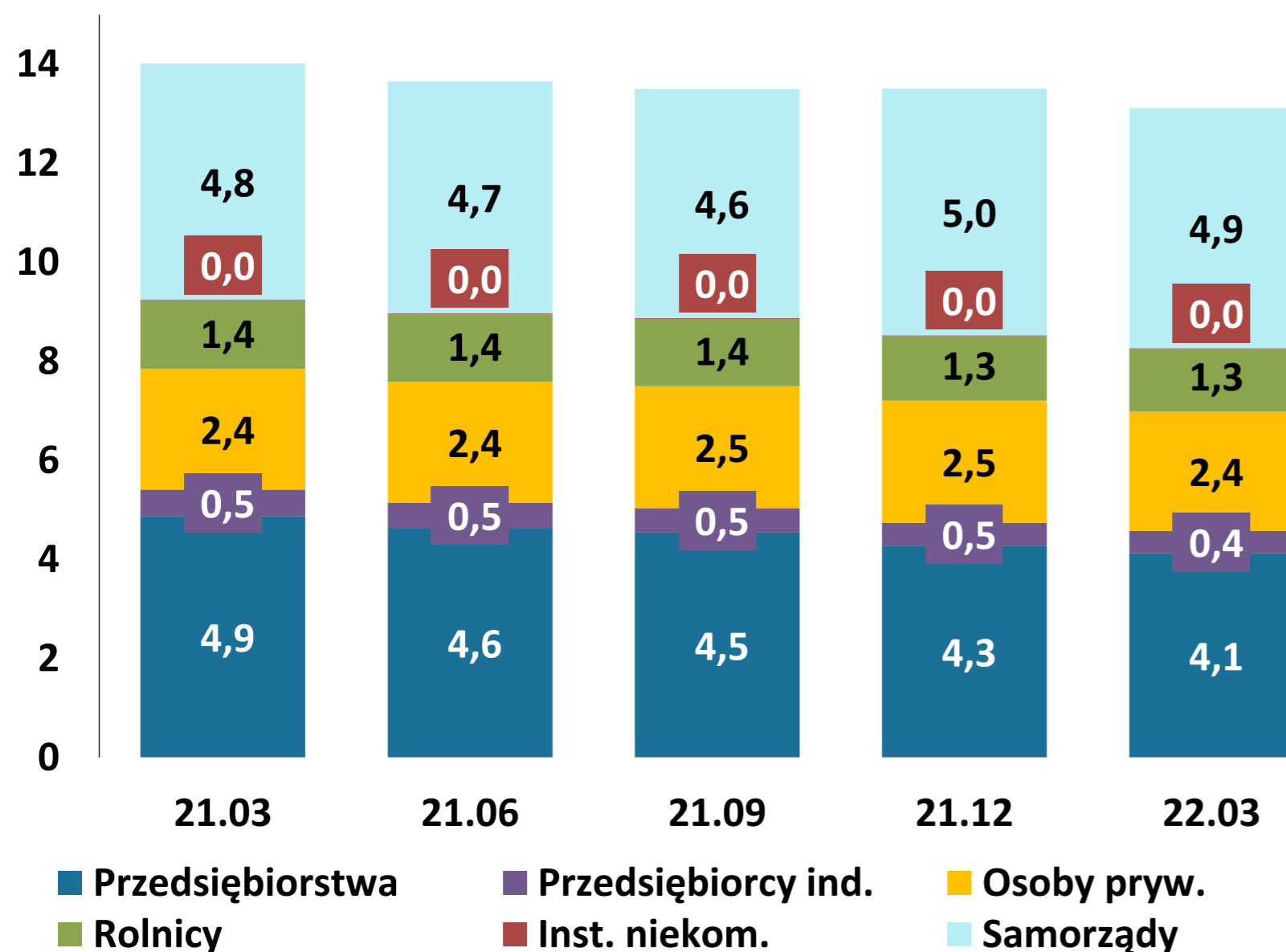

- Depozyty w bankach zrzeszających zmniejszyły się w stosunku do marca 2021 r. o 10,0% (tj. o 4,0 mld zł, do 36,2 mld zł).
- Są one silnie skorelowane z depozytami składanymi przez banki zrzeszone.

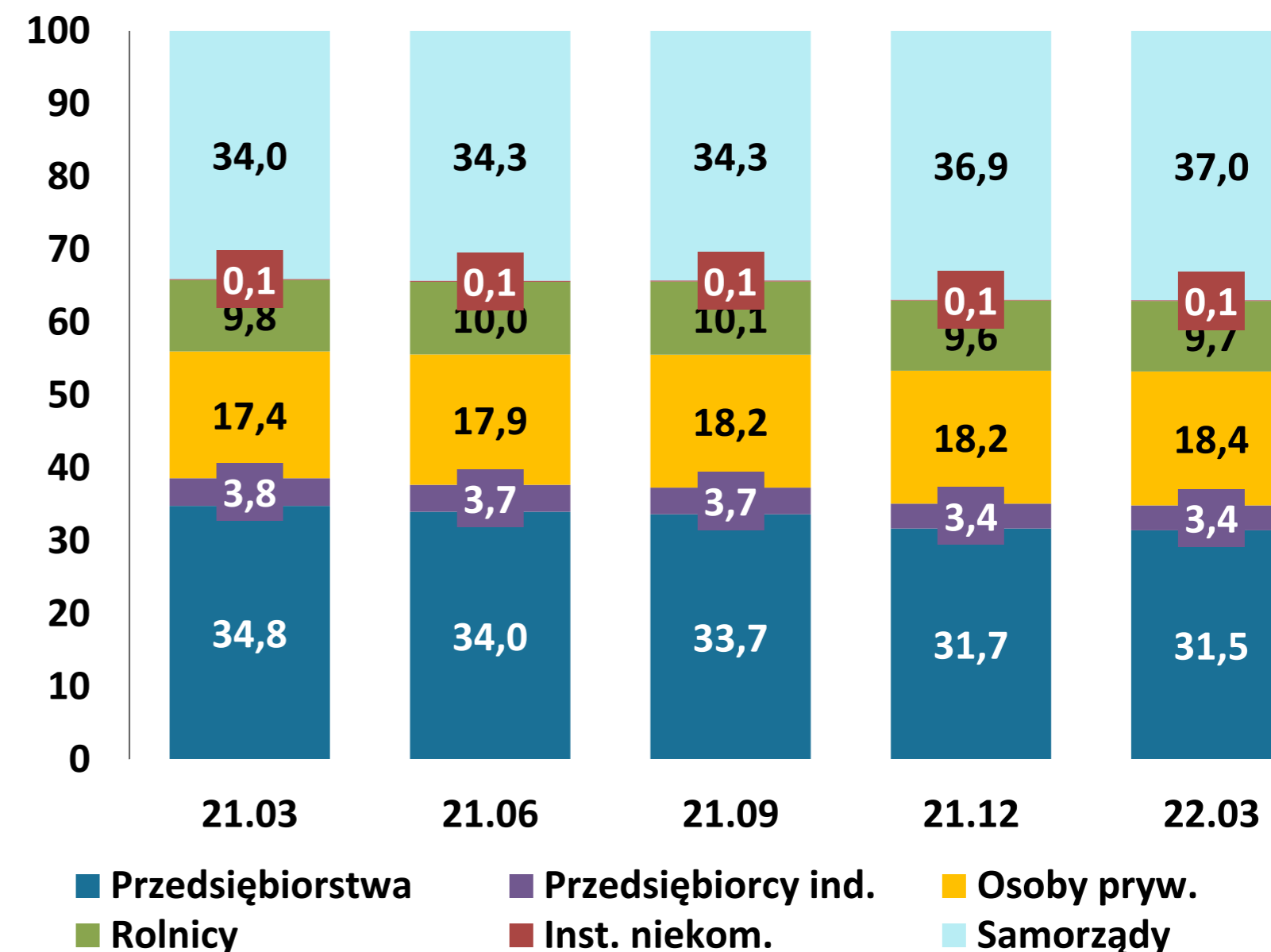
Banki Zrzeszające – adekwatność kapitałowa

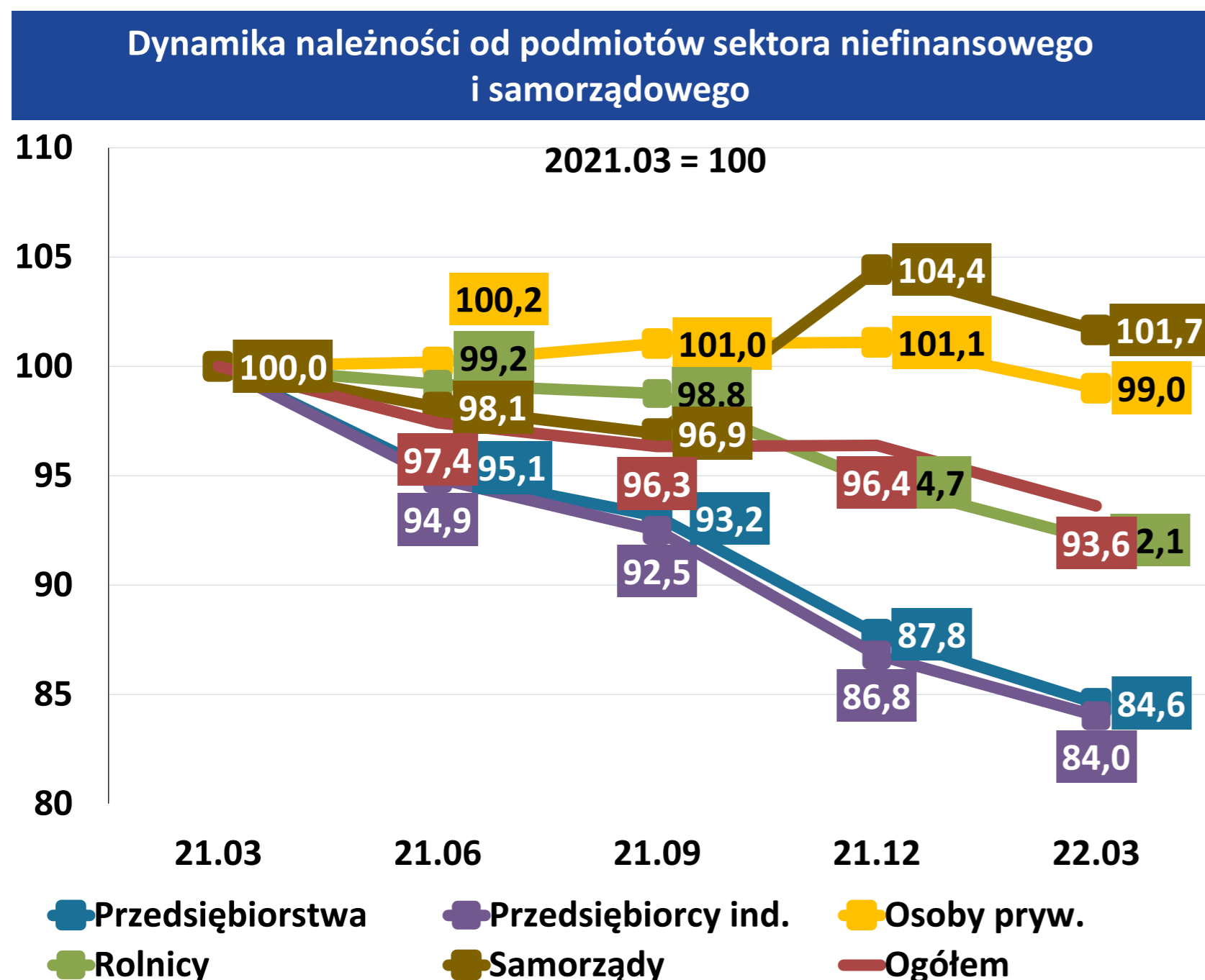
- **Fundusze własne banków zrzeszających** na koniec marca 2022 r. były niższe o 2,3% niż w marcu 2021r. i wyniosły 2,0 mld zł. Kapitał podstawowy Tier I stanowił 76,5% funduszy własnych (72,5% w marcu 2021 r.).

Portfel – wartość w mld zł

Portfel – struktura w %

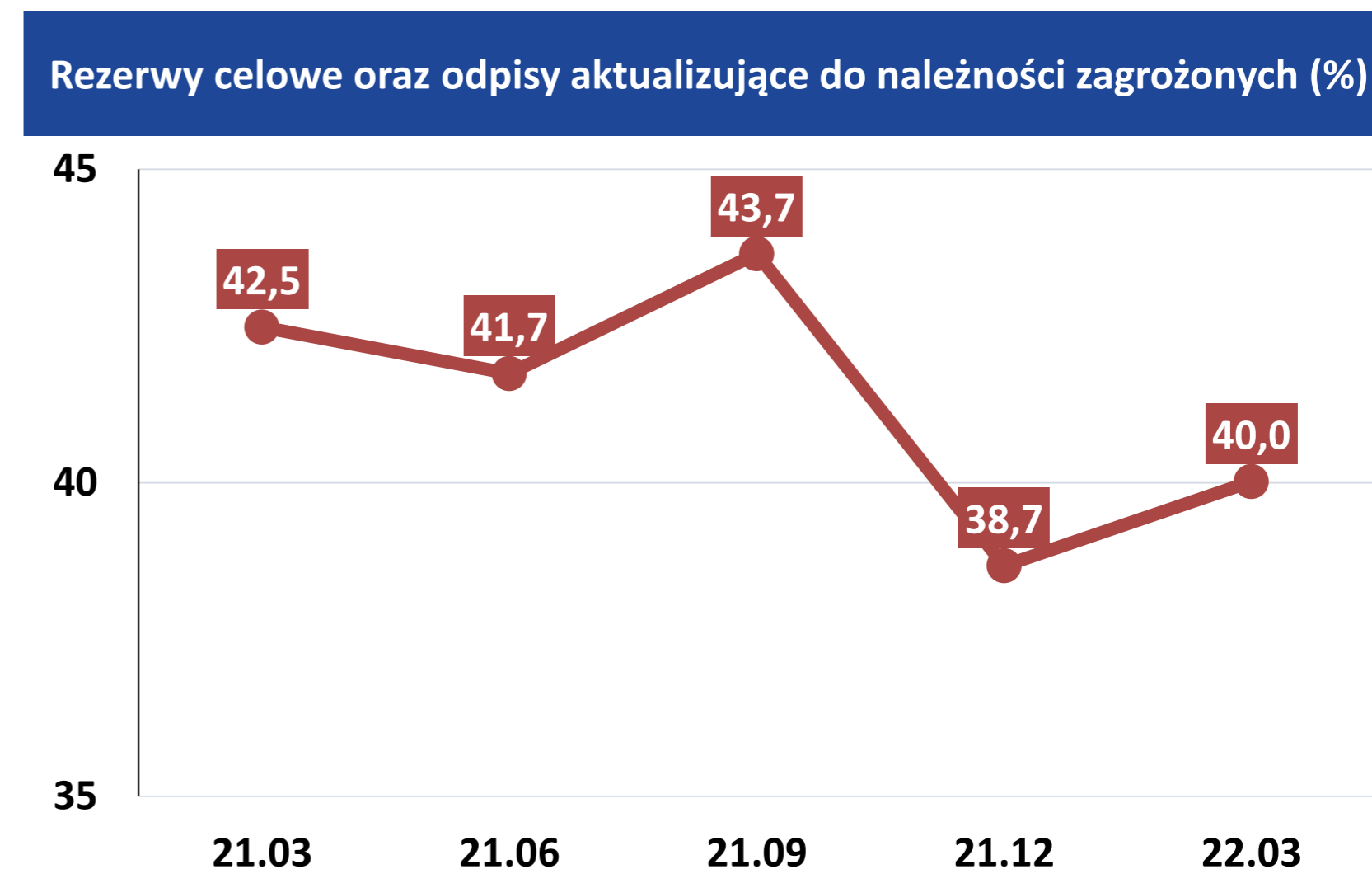
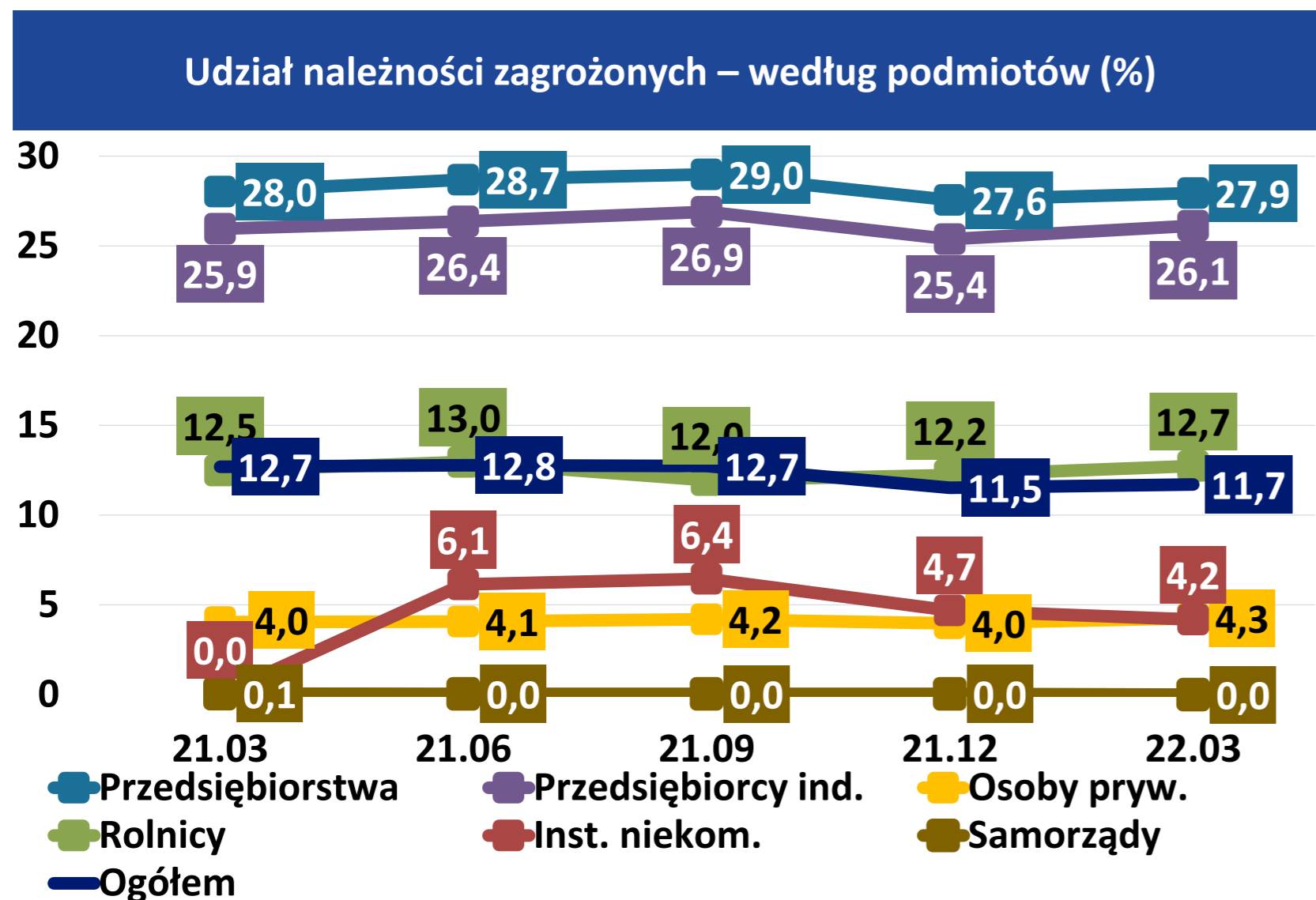

Należności brutto banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w stosunku do marca 2021 r. o 6,4% i wyniosły 13,1 mld zł, zaś w przypadku samego sektora niefinansowego zmniejszyły się o 10,4%, do 8,3 mld zł.

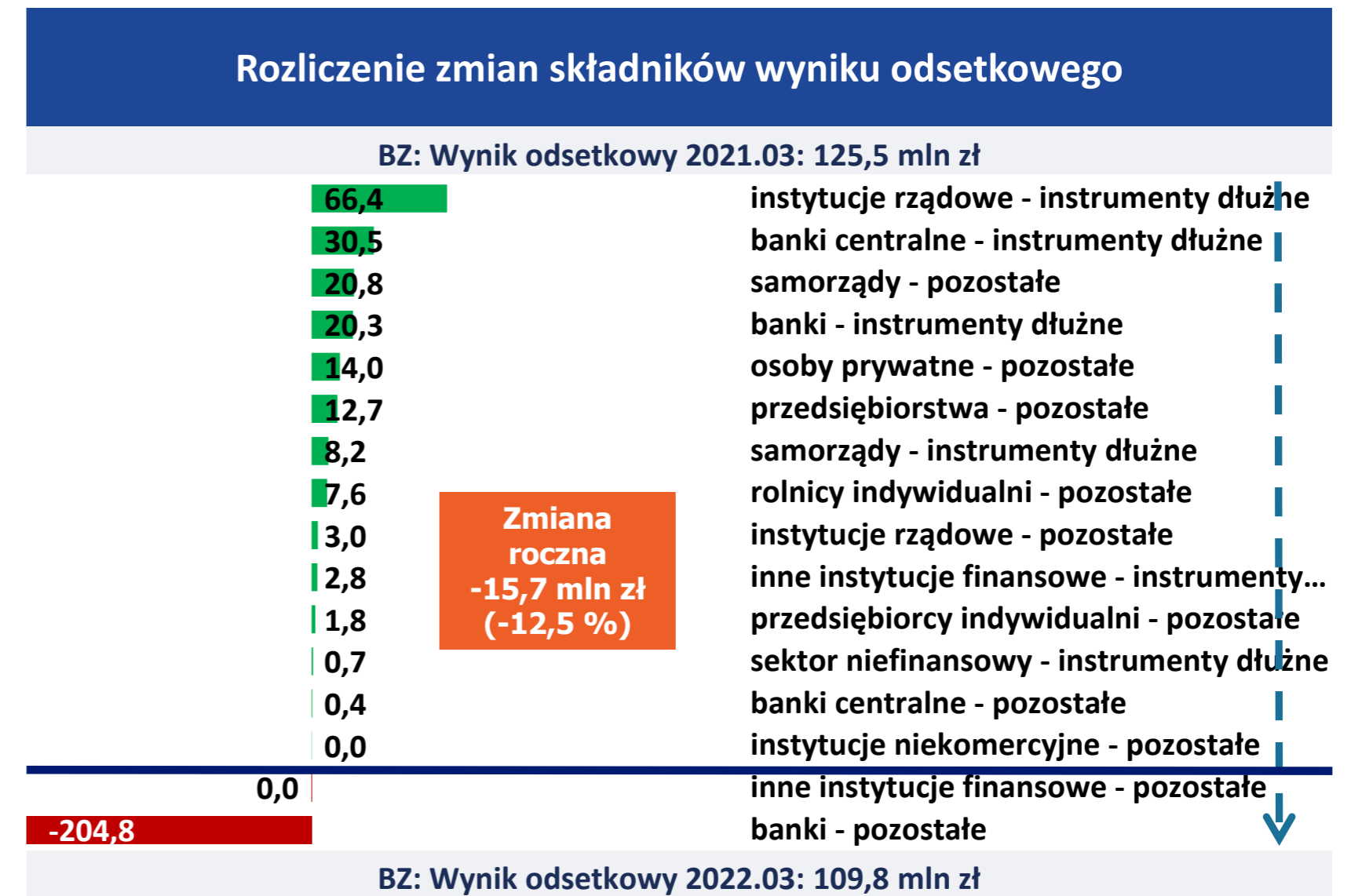
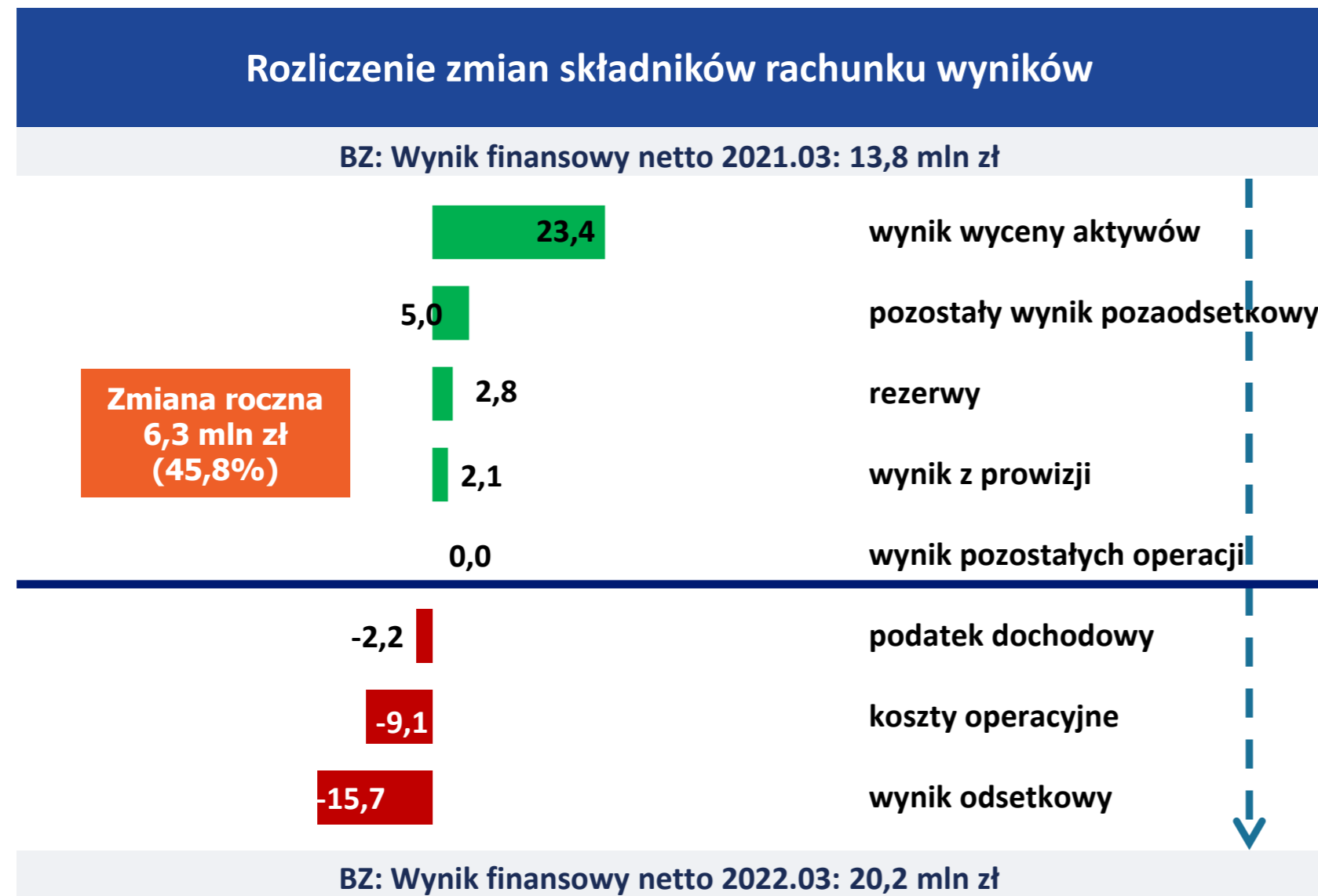
Najsilniejsze spadki dotyczyły należności od przedsiębiorstw i przedsiębiorców indywidualnych, czyli grup o największym udziale należności zagrożonych.

Banki Zrzeszające – ryzyko kredytowe

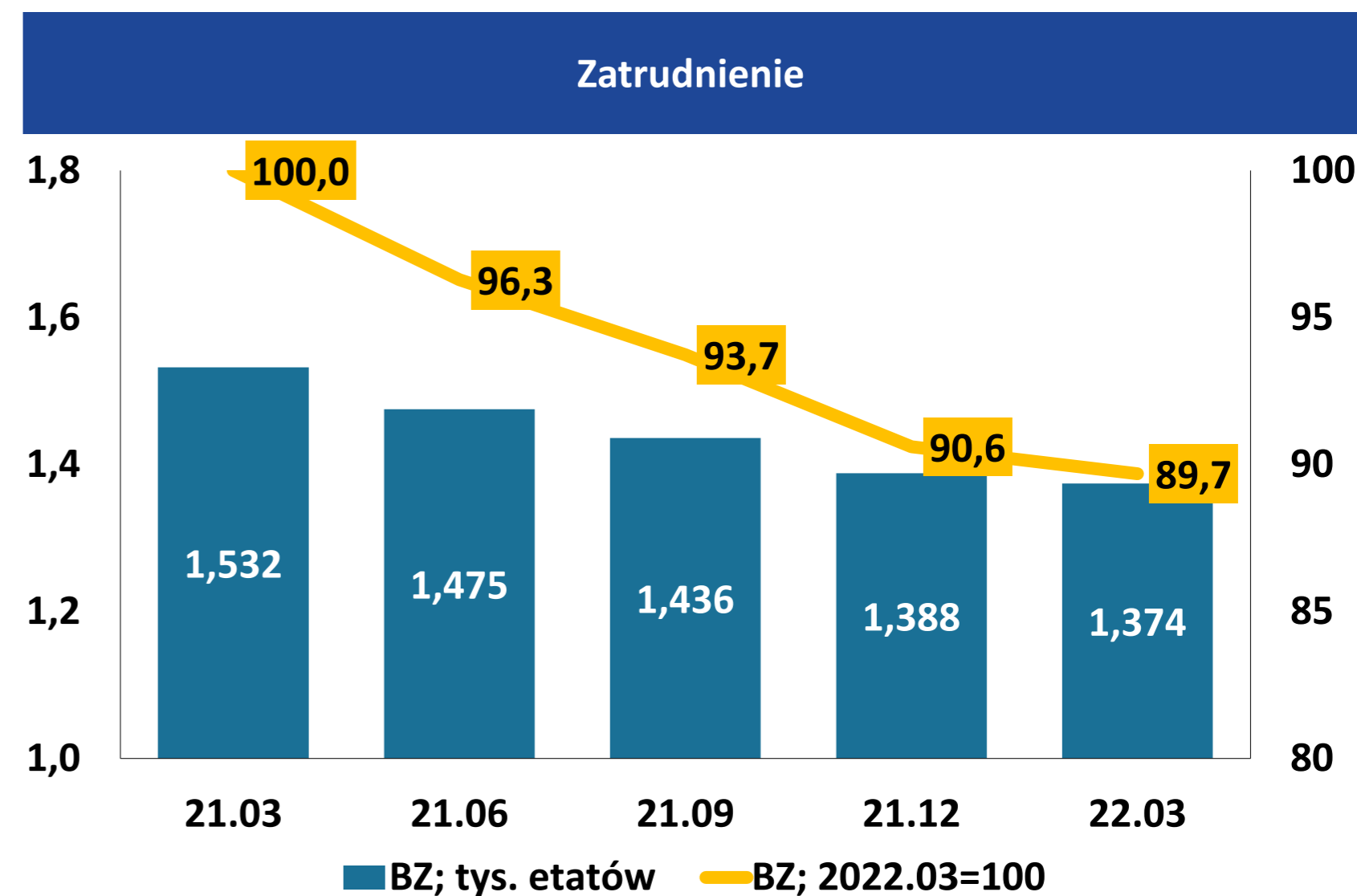
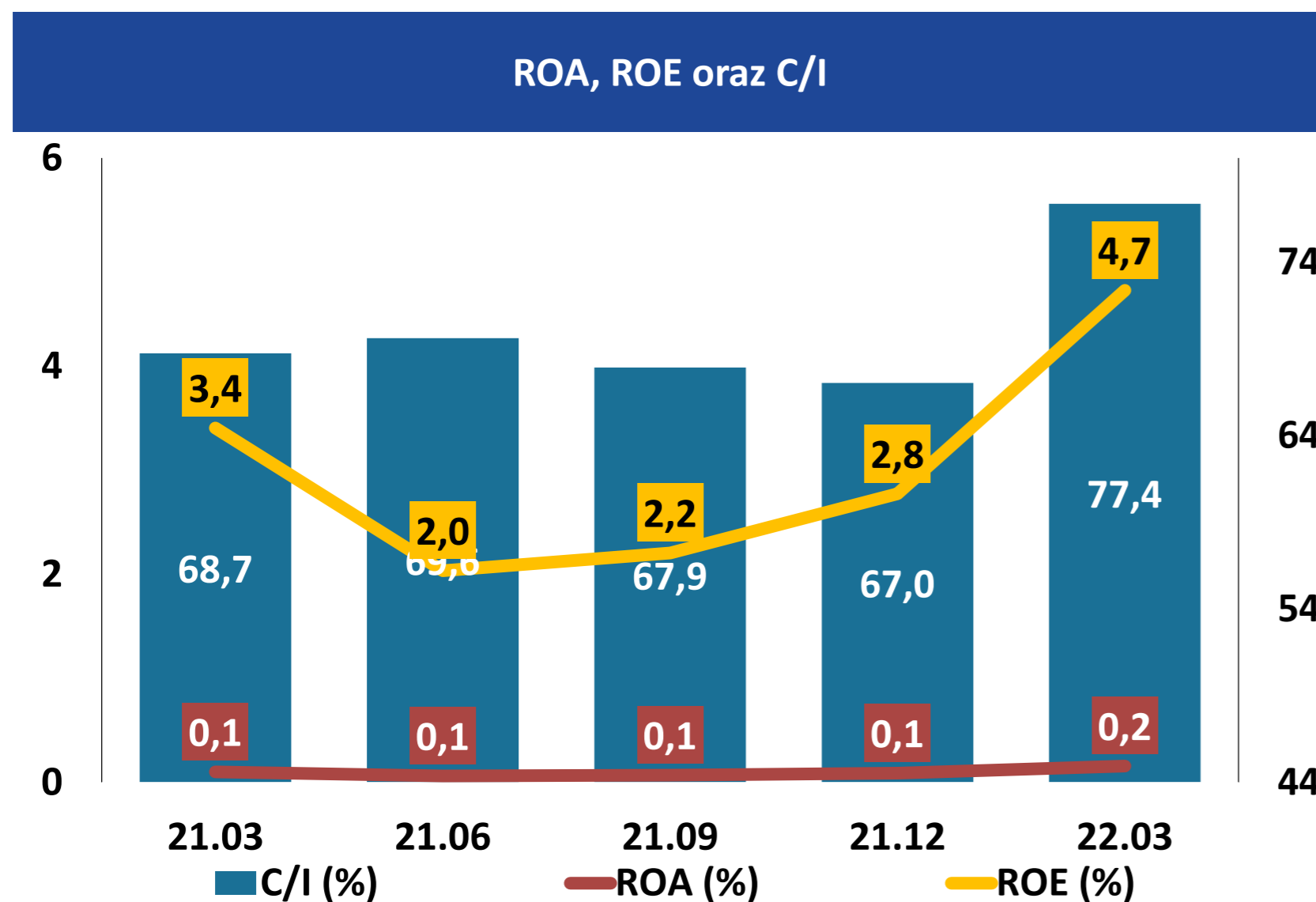
- Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego oraz samorządów zmieniła się w niewielkim stopniu począwszy od marca 2021 r. Należy jednak zasygnalizować jej pogorszenie w przypadku przedsiębiorców indywidualnych, rolników i osób prywatnych.
- Poziom wyrezzerwowania należności od sektora niefinansowego obniżył się i odznacza się dużą zmiennością – zwłaszcza w przypadku BPS SA.

Banki Zrzeszające - rentowność i efektywność

- Banki zrzeszające na koniec marca 2022 r. wykazały łącznie zysk netto w kwocie 20,2 mln zł, tj. o 6,3 mln zł więcej niż w marcu 2021 r.

Banki Zrzeszające – ROA, ROE, zatrudnienie oraz placówki

- Zatrudnienie w bankach zrzeszających systematycznie spada pomimo wzrostu sumy bilansowej, co związane jest z poprawą efektywności działania.
- Liczba placówek (bez central) w stosunku do marca 2021 r. zmniejszyła się o 8 (do 25).

DEPARTAMENT BANKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZEJ
Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa
www.knf.gov.pl